

บทที่ ๕

การป้องกันโรคติดต่อ

กิจกรรมการป้องกันโรคติดต่อของประเทศไทยได้จัดทำเป็นการไปเพื่อโรคติดต่อต่าง ๆ ที่เคยเกิดระบาดอยู่ในประเทศไทย ไม่ให้เกิดระบาดขึ้นอีก นอกจากนั้นยังทำการควบคุมโรคติดต่ออื่น ๆ ที่มีประปรายอยู่ตามเมืองต่าง ๆ ตลอดจนการป้องกันโรคติดต่อที่ระบาดอยู่ในต่างประเทศมิให้เข้ามาระบาดภายในประเทศไทยอีกด้วย

นับตั้งแต่ได้มีการสถาปนาเทศบาลนครกรุงเทพฯ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นต้นมา งานของฝ่ายสาธารณสุข ส่วนใหญ่มุ่งไปในด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคหังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ได้มีการระบาดของอหิวาตกโรค และใช้สรพิษร่วม ๆ กันในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้มีการระบาดของโรคไข้ดีไอโมอีไลติส พ.ศ. ๒๕๐๐ เกิดระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ พ.ศ. ๒๕๐๑ เกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกและอหิวาตกโรค นอกจากนี้ยังมีโรคประจำท้องถิ่น เช่น โรคลงตม โรคไร้บาดสาบเลื้อย โรคมาดะยัก ฯลฯ เกิดขึ้นประปราย ตลอดระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาได้ปรากฏว่าโรคระบาดนี้ได้ถูกล้างเป็นมัจจุราษชาติของท้องถิ่น

โรคติดต่อคือ โรคซึ่งเกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรค ทั้งอาจถ่ายทอดมาจาก คน สัตว์ หรือแมลง ที่เป็นโรคไปสู่คนที่ปกติซึ่งโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ซึ่งได้ระบุโรคติดต่ออันตรายไว้ ๕ โรค คือ ไข้ทรพิษ อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้เหลือง ไข้รากดาดโลหิต ไข้กัมพูชา และไข้กาฬหลังแค้น โรคทั้ง ๕ ดังกล่าว จะเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าจะเกิดขึ้นได้ เจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ที่กำกับไว้ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมายซึ่งมีโทษทั้งจำคุกและจำคุก

๕.๑ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

บุคคลผู้ซึ่งควบคุมและป้องกันโรคติดต่อนั้นก็เนื่องจากโรคติดต่อสามารถทำให้คนเกิดชีวิตโศกเศร้าระมาณมาก ๆ ในระยะเวลาอันสั้น บางโรคสิ่งแม้จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายได้ แต่ก็อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกหรือสุขภาพไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถประกอบอาชีพการงานได้ เป็นการบั่นทอนกำลังงานของประชาชน และทำลายเศรษฐกิจของชาติอย่างร้ายแรง นอกจากนี้มันจึงเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐบาลในการรวบรวม และรักษาอย่างมากมาย หาก

เราสามารถควบคุมป้องกันโรคติดต่อได้ เราก็จะไม่สูญเสียแรงงานไปโดยเปล่าประโยชน์ และปริมาณก็อาจลดลงจนเงินงบประมาณนี้ ไม่ค่าประโยชน์ในด้านอื่นได้

จุดสำคัญของมาตรการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อนี้ คือ การฉีดวัคซีนผู้ป่วยรายแรก เมื่อได้กับผู้ป่วยรายแรกแล้วก็สามารถที่จะฉีดสาวไปถึงความละเอียดถี่ถ้วน ๗ และสิ่งสำคัญของผู้ป่วยไม่แล้วมา อันจะช่วยระงับการลุกลามพาหุอันตรายของโรคต่อไปได้ ในการนี้จำเป็นจะต้องมีกฎหมายบังคับให้เจ้าบ้านหรือ ผู้ควบคุมดูแลผู้ช่วยแจ้งความถึงการเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าจะเกิดขึ้นของโรคติดต่อ ต่อทางผู้ใหญ่บ้าน สถานีตำรวจ อาเภอ เทศบาลหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข และยังคงจำกัดผู้ค้าขายใกล้มีดกับประชาชน เช่น พยายามสาธารณสุข และพนักงานสุขาภิบาล ช่วยเป็นหูเป็นตาอีกทางหนึ่ง *

ปัจจุบันนี้สาเหตุที่สำคัญเฉพาะหน้าอันเป็นเหตุให้ประชาชนล้มตายมีประมาณ ๗ ได้แก่ ปัญหาเรื่องสาธารณสุขไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดจากการสุภาพิมาไม่ดี หรือโรคที่เกิดจากความไม่สะอาดนั่นเอง เช่น โรคบิด ไ้ร้รากสาคน้อย ไ้ร้รากสาละเยียน โรคท้องร่วง อันเกิดจากโรคไส้ติ่งอักเสบ เป็นต้น โรคเหล่านี้ได้ปรากฏอยู่ในบัญชีสาเหตุการตายที่สำคัญของ พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๕ ทั้งสิ้น ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เห็นอัตราการตายที่เกิดจากโรคนี้รวมกันถึง ๔๘๒ ต่อ ๑๐๐,๐๐๐ คนของประชากร หรือจำนวนตายทั้งสิ้นประมาณ ๑๓,๖๐๐ คน ^๒

ความหมาย ส แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช ๒๔๙๙ ก็ได้กำหนดการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อไว้ดังนี้

เมื่อเด็กหรือมีเหตุสงสัยว่าโรคติดต่อจะอันตรายอย่างใดขึ้นในบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือกำปั่น เรือ เรือยนต์ เรือ เครื่องบินพาหนะอื่นใด ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจที่จะจัดการเอง หรือสั่งบุคคลอื่นโดยหนังสือให้จัดการใด ๆ ดังต่อไปนี้

* นว.สอ๖ ของบุตรเกิด "บริการสาธารณสุขขั้นมูลฐานที่ชุมชนควรได้รับนั้นมิใช่โรย้าง" (วิทยานิพนธ์) วรรณกร โรงพิมพ์ดวงทองถิ่น ๒๕๐๖ หน้า ๕

^๒ ประชุม ศิวรักษ์ธรรม "การวินิจฉัยการอนามัยในค่ายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ" (สรุปและแนวความคิดในการวินิจฉัยประเทศ กตเวที ประศาสนศาสตร์) วรรณกร โรงพิมพ์ดวงทองถิ่นวิทยาสันนิบาตธรรมศาสตร์ ๒๕๐๙ หน้า ๖๕๓

(๑) ก) บ้ายบุคคลซึ่งป่วย หรือมีเหตุสงสัยว่าป่วยเป็นโรคติดต่ออันตรายไปอยู่
โรงสยามาส หรือไปพักผ่อนเพื่อการคุมไว้สังเกต และให้คงอยู่ในที่นั้นจนกว่าจะพ้นความติดโรค
หรือหมดเหตุสงสัยนั้นแล้ว

ข) กักกันบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือกำปั่น เรือเสียมฝั่ง เรือ หรือยาน
พาหนะนั้นทั้งหมด หรือยกบางส่วนของสถานว่าเป็นจนกว่าจะได้กำจัดความติดโรคเป็นที่พอใจเจ้าพนักงาน
งานสาธารณสุขแล้ว หรือจนกว่าเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าปราศจากความติดโรคและได้
ถอนกำบังนั้นแล้ว

(๒) ให้มีการคุมไว้สังเกตบุคคลซึ่งเป็น หรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นพาหะของโรคนั้น

(๓) ให้มีการระงับหรือการคุมไว้สังเกตบุคคลซึ่งเป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นผู้
สัมผัส

(๔) กำจัดความติดโรค หรือทำลายสิ่งของซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีเหตุเชื่อ
ไว้ว่าเป็นสิ่งติดโรค

(๕) ตรวจ หรือจัดการแก่ก่หรือปรากฏหรือมีเหตุสงสัยว่าตายด้วยโรคนั้นเพื่อป้องกัน
กัณการแพร่หลายของโรค

(๖) คำหรือให้เจ้าของ หรือผู้อยู่ในบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือกำปั่น เรือเสียม
ฝั่ง เรือหรือยานพาหนะขึ้นใดที่โรคนั้นได้เกิดขึ้น ทำการกำจัดความติดโรคและแก้ไขเปลี่ยนแปลง
แปลงสิ่งใดที่คำนั้นให้คงด้วยสุขลักษณะยิ่งขึ้น ตามจำเป็นจนเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานสา-
ธารณสุข

เมื่อปรากฏว่าโรคติดต่ออันตรายอย่างใดได้เกิดขึ้นแล้ว หรือเชื่อว่าน่าจะเกิดขึ้น
ในท้องถิ่นใด ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจที่จะประกาศโดยระบุชื่อโรคนั้นว่า คำบล หมู่บ้าน
หรือสถานที่ใด เป็นเขตติดโรค และจะกำหนดกั้นเขตเป็นเขตมั่วรอบเขตด้วยก็ได้ เมื่อได้
ประกาศ เช่นว่านั้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจที่จะหรือออกคำสั่งโดยหนังสือให้
จัดการใด ๆ ในเขต หรือยิบบริบทอื่น ดังต่อไปนี้คือ.-^๓

(๑) กำจัดความติดโรค แห่งอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ใด ๆ

^๓ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช ๒๔๘๗ มาตรา ๑๐

(๒) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหรือออกนอกเขตติดโรค หรือที่เอกเทศ ซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขกำหนดไว้ โดยมีได้รับอนุญาต

(๓) ได้เจ้าของหรือผู้อยู่ในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือให้เจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือ อากาศยาน รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นใด จัดการแก้ไขหรือทำลายส่วนที่อาจนำและบรรเทาสิ่งซึ่งไม่ต้องด้วยสุขลักษณะ อันน่าจะเป็นเหตุให้โรคแพร่หลายในสถานที่ หรือยานพาหนะดังกล่าวนั้น และถ้าไม่มีส่วนต้องด้วยสุขลักษณะก็ให้จัดให้มีขึ้น

(๔) ห้ามการกระทำใด ๆ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภาวะไม่ต้องด้วยสุขลักษณะขึ้นในถนนหนทาง บ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือ อากาศยาน รถไฟหรือยานพาหนะอื่นใด

(๕) ห้ามการกระทำให้น้ำสกปรก อันน่าจะเป็นเหตุให้โรคแพร่หลาย

(๖) วางระเบียบมาตรการขายและจับค้องอาหาร เพื่อป้องกันมิให้โรคแพร่หลาย

(๗) เข้าในบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือ อากาศยาน รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นใด ที่ปรากฏหรือมีเหตุควรสงสัย ที่มีโรคซึ่งระบุไว้เพื่อป้องกันมิให้โรคแพร่หลาย และการที่จะเข้าไปถึงว่านี้อาจจะทำได้โดยไม่ต้องแจ้งความให้ทราบล่วงหน้า แต่ต้องทำในเวลาอันสมควร โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้อยู่ในนั้น

(๘) ตรวจบุคคลใด ซึ่งมีเหตุควรสงสัยว่าป่วยเป็นโรคซึ่งระบุไว้

(๙) ตรวจศพ ผู้ซึ่งปรากฏหรือมีเหตุควรสงสัยว่าตายด้วยโรคซึ่งระบุไว้

(๑๐) รั้วตอน ท้ายชาย หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามจำเป็น ซึ่งโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างใด อันน่าจะเป็นเหตุให้โรคแพร่หลายในกรณีแห่งกาฬโรค

(๑๑) ให้อำนาจความเมื่อปรากฏว่ามีหนูนกตายเองในกรณีแห่งกาฬโรค

(๑๒) กำจัดมูล หรือกำจัดของเสีย การกำจัดมูล ให้นกตบทิ้งโดยปฏิบัติในกรณีแห่งกาฬโรค

(๑๓) กำจัดแมลงหรือหนูในสิ่งของ สินค้า หรือยานพาหนะใด ๆ ซึ่งมีเหตุควรสงสัยว่าติดโรคซึ่งระบุไว้

(๑๔) กำจัดมูลและอุจจาระ หรือกำจัดของเสีย การกำจัดมูลและอุจจาระ ให้นกตบทิ้งโดยปฏิบัติ ในกรณีแห่งโรคระบุไว้ซึ่งมูลเป็นปัจจัยให้เกิดโรค

(๑๕) ให้บุคคลใดไปรับการปลูกฝี หรือฉีดวัคซีนตามเวลา และ ณ สถานที่ไม่
แจ้งว่าสำนักงานสาธารณสุขจะไล้กำหนดตามกรณีในหนังสือแจ้งไว้

(๑๖) ปิดตลาด โรงมหรสพ โรงเรือบ หรือสถานที่ชุมนุมชนอื่น ๆ ไว้ชั่วคราว
ตามที่เห็นควร

(๑๗) ตรวจบุคคลใดเพื่อค้นหาหะของโรคซึ่งระบุไว้และสั่งให้มีการคุมไว้สังเกต
เมื่อเป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นหะ

(๑๘) ให้จัดหาผ้าปิดวชิโรกไว้บนเรือ อากาศยาน รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นใด

(๑๙) ห้ามบุคคลนั่งป่วย หรือมีเหตุสงสัยว่าป่วยเป็นโรคซึ่งระบุไว้ มิได้เข้าโรง-
เรือน หรือเข้าไปในที่สาธารณะประจุมกกัน หรือมิให้ประกอบอาชีพบางอย่างซึ่งระบุไว้โดย
เฉพาะ

เมื่อโรคที่เกิเกิดขึ้นมีผลจนแล้ว และข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นเป็นการสมควร
ก็ได้ลงประกาศถึงคนว่านั้นเสีย

โรคติดต่อที่เกิดขึ้นในประเทศไทยแต่ละครั้งเป็นอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตและสุขภาพ
ประชาชนจำนวนมาก ถ้าจะปรามให้ราบคาบลงได้ และเพื่อสงบลงแล้วยังต้องล่าถอยการติดตาม
ดูความเคลื่อนไหวของโรคที่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และนอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณประ-
มาณแล้ว การที่โรคติดต่อเกิดขึ้นแต่ละครั้งย่อมช่วยยั้งการสูญเสียชีวิตของเมืองไปส่วนหนึ่ง ตลอดจน
การสูญเสียและบั้นทอนในเรื่องสมรรถภาพของแรงงานของชาติด้วย ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่
จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเข้าดำเนินการปรามปรามและป้องกันมิให้โรคเหล่านี้เกิดขึ้นอีก

วิธีการที่ควรจะนำมาใช้เพื่อทำการควบคุมและป้องกันมิให้โรคติดต่อระบาดขึ้น
ได้นั้น อาจแบ่งออกได้เป็นหลักใหญ่ ๆ ๔ ประการคือ^๕

๑) กำจัดแหล่งที่มาของเชื้อโรค แหล่งที่มาของเชื้อโรคนั้นไม่ว่า คนและสัตว์
ถ้าเป็นสัตว์ที่พาเชื้อโรคมา เราก็กำจัดทำลายโดยฆ่าให้ตาย แล้วเผาหรือฝังเสีย แต่ถ้า
พวกเป็นคน เราไม่อาจทำลายชีวิตได้ จึงต้องใช้วิธีควบคุมต่อไป โดยกักกันผู้ที่ป่วย หรือสงสัย

^๕ นวตคอง ยงบุญเกิด หน้า ๖ - ๘

ว่าป่วย ใจกว้างหาก จนกระทั่งเมื่อกะระยะใกล้ของโรคที่นานที่สุด หรือแยกก็ผู้ที่มีโรคซึ่งอยู่ในระยะ ที่อาจถ่ายทอดโรคไปให้แก่ผู้อื่นได้ ให้อยู่ในสถานที่หรือในที่เอกเทศ ซึ่งเชื้อโรคไม่อาจกระจายหรือระบดไปถึงผู้อื่นได้ จนกระทั่งจะรักษาให้หายหรือพ้นระยะที่จะติดต่อกัน

๖) การเพิ่มกำลังต้านทานโรคในร่างกาย ในร่างกายของพวกเรา บางคนก็ไม่มีกำลังต้านทานโรค บางคนก็มีกำลังต้านทานน้อย ผู้ที่ไม่มีกำลังต้านทานโรคหรือมีกำลังต้านทานน้อย เมื่อได้รับเชื้อก็จะทำให้เกิดโรคได้ง่าย ผู้ที่มีกำลังต้านทานโรคก็ เมื่อไปสัมผัสกับเชื้อโรค ก็จะไม่ล้มป่วยเจ็บป่วย แต่ถ้าได้รับเชื้อจากถิ่นไปความต้านทานผู้ไม่ไหวก็อาจทำให้เกิดเจ็บป่วยได้ แต่ถ้าผู้แข็งแรงเปรียบเทียบกับคนที่ไม่มีภูมิต้านทานเลย หรือมีความต้านทานน้อย มีโรคหลายชนิดที่เราสามารถเอาได้เกิดภูมิคุ้มกันในร่างกายได้ เช่น ไข้หวัด ไข้รากสากน้อย โรคคอฝืด ฯลฯ โดยการปลูกฝีและฉีดวัคซีนเป็นต้น ฉะนั้นถ้าเราให้ภูมิคุ้มกันโรคให้พอเพียงแล้ว ร่างกายของประชาชนก็จะมีภูมิต้านทานโรค ไม่เกิดเจ็บป่วยได้ง่าย

๓) ติดต่อทางแพร่เชื้อโรค ได้แก่การถ่ายทอดเชื้อโรคออกจากร่างกายและที่ติดอยู่กับสิ่งที่น่าโรค ซึ่งการมีไข้เกี่ยวกับการสุชาติมาดังต่อไปนี้ -

ก. การทำลายเชื้อโรค ได้แก่การทำลายเชื้อโรคซึ่งติดมากับเสมหะ น้ำมูก น้ำเลือด น้ำหนอง เหงื่อ ภาชนะสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ป่วย โดยการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคหรือใช้ไฟต้มน้ำหรือทำลายความสะอาดอย่างใดอย่างหนึ่ง

- ข. การกำจัดให้มีน้ำสะอาดใช้โดยผ่านกลอว์น หรือโอโอซีนฆ่าเชื้อโรค
- ค. การกำจัดจุลจุจวระ โดยใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะอนามัย
- ง. การจัดหาอาหารที่ต้มสุกปราศจากแมลงวันไล่ตอม
- จ. การกำจัดแมลงนำโรค เช่น ยุง หมัก แมลงวัน โดยใช้วิธีที่เป็นแก๊ส

ฆ่าลายหรือเย็นน้ำยา

๔) การรักษาเป็นยาคคนที่เริ่มป่วยได้หายโดยเร็ว ถ้าหากได้จัดการรักษาคนที่เริ่มป่วย ด้วยโรคติดต่อร้ายแรง ให้หายได้ ในระยะเวลาอันสั้น โอกาสที่จะแพร่ไปสู่บุคคลอื่นก็น้อยทำให้โรคไม่ระบดลุกลามออกไปและอาจสงบราบคาบลงได้ในเวลาเร็ววัน

ส่วนวิธีปฏิบัติในการควบคุมโรคติดต่อก็อาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ข้อใหญ่ ๆ คือ ๔

๑) การป้องกัน เป็นการกระทำใน ระยะที่เพิ่งมีโรคระบาดเกิดขึ้น เช่นการป้องกันไข้ทรพิษ การระงับการปลูกฝีเล็กตั้งแต่อายุ ๓ เดือน และปลูกอีกครั้งหนึ่งเมื่อเด็กจะเข้าเรียน สำหรับกองทหารและกลุ่มผู้ที่อยู่กับหมาแมว การทำการปลูกฝีทุก ๆ ๒ เดือน หากบุคคลมีอายุขัยถึงงานทดลองของกรรมการปลูกฝีทุก ๆ ๓ ปี

๒) การควบคุมผู้ป่วย ผู้สัมผัสโรคและสิ่งแวดล้อมผู้ป่วย คือการป้องกันมิให้ ผู้โรคซึ่งอยู่ในสัตว์คน โยคีธัว และสิ่งแวดล้อมทั้งสี่ชีวิตและไม่มีชีวิตกระจายไปสู่ผู้อื่น หรือกระจายไปโดยอาศัยแมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะ ผู้สัมผัสโรคคือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยจนอาจสงสัยว่าจะเกิดเชื้อโรครุนแรง ต้องกักตัวไว้ เพื่อดูอาการในระยะ ที่สัตว์ของโรคแต่ละชนิด ส่วนมากที่เป็นพาหะนำเชื้อโรคก็ตั้งความคุมไว้จะตรวจใจพบ เมื่อโรคแล้วจึงจะเลิกการควบคุมได้ การรักษามหาโรคเฉพาะโรคที่อยู่ในชั้นนี้ด้วย

๓) วิธีปฏิบัติเมื่อมีการระบาดของโรคแล้ว การปฏิบัติในชั้นนี้ของกระสาโดยรีบด่วนเพื่อมิให้โรคระบาดลุกลามไปโดยรวดเร็ว เริ่มด้วยการระงับของไข้ทรพิษ วิธีปฏิบัติมีดังต่อไปนี้ ความคุม

ก. ความคุมผู้ป่วยไว้ที่โรงพยาบาลจนเมื่อเห็นว่าผู้ป่วยหายจากโรคและไม่สามารถแพร่โรคได้แล้วจึงจะปล่อยออกจากโรงพยาบาลได้

ข. ต้องกอยสลับกรับ ใจ เหตุการณ์ของ ผู้สัมผัสโรค และระยะของการปลูกฝีว่าเกินร้อยละ ๕๐ ของจำนวนประชากรแล้วหรือยัง หากสัมผัสโรคตั้งความคุมไว้ดูอาการอย่างน้อยที่สุด ๑๒ วันนับแต่วันปลูกฝีที่ได้รับสัมผัสกับผู้ป่วยมา

ค. ต้องให้สุขศึกษาแก่ประชาชนให้มาปลูกฝีโดยวิธีใดเห็นอันตรายของอาการเป็นไข้ทรพิษ ทางราชการต้องประกาศสถานการณ์ของโรคอย่างง่าย ๆ ให้ประชาชนเข้าใจและให้ความสะดวกแก่แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการ บันทึกของมิได้ปลูกฝีประชาชน

ง. การปลูกฝีต้องกระทำทันที เมื่อมีผู้ป่วยรายแรก และต้องปลูกฝีแก่ประชาชนให้ได้มากที่สุดเกินร้อยละ ๕๐ ของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น จึงจะเบาใจได้ว่าไม่มีการระบาดของโรค

๔) การปฏิบัติระหว่างประเทศ เมื่อมีโรคติดต่อเกิดขึ้น ความตกลงว่าด้วยการสุขภาพระหว่างประเทศซึ่งตกลงกันโดยสนธิสัญญาว่าโรคระบาดระหว่างประเทศว่า โรคติดต่อที่ติดต่อกักันระหว่างประเทศ มี ๖ โรค คืออหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ กาฬโรค ไข้เหลือง

ใช้รากฮากใหญ่ และไม้สักบ๊ว โรคทั้ง ๒ ชนิดดังกล่าว ถ้าเกิดขึ้นภายในประเทศต้องแจ้งให้สำนักงานสื่อข่าวขององค์การอนามัยโลกที่สิงคโปร์ทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ได้รับรายงาน ในการแจ้งนั้น กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้แจ้ง

ถ้าโรคติดต่อเกิดขึ้นในต่างประเทศก็ต้องควบคุมผู้โดยสารซึ่งลงมาจากเขตที่มีการระบาดของโรค โดยควบคุมดูแลไว้ตามระยะพักตัวของโรค ส่วนผู้โดยสารซึ่งมาจากถิ่นที่เกิดโรค ผู้ที่เป็นโรคหรือผู้ที่สงสัยว่าจะเป็นโรคห้ามเข้าประเทศ ผู้ที่รับอนุญาตให้เข้าประเทศได้โดยมีใบรับรองการปลูกฝีหรือฉีดวัคซีนแล้ว ถ้ามีข้อสงสัยว่าปลอมก็จะทำการปลูกฝีและฉีดวัคซีนใหม่

กิจการเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของงานฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลนครกรุงเทพฯ นี้ ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุข ทำหน้าที่คอยฉีดวัคซีนป้องกัน ตลอดจนการให้การ รักษาแก่ผู้ป่วยไข้ โดยทำงานประสานสัมพันธ์ฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายสาธารณสุขได้ทำการปลูกฝีและฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กับประชาชนภายใน เขตเทศบาลนครกรุงเทพฯ อยู่เสมอมา โดยปฏิบัติงานร่วมกับโรงพยาบาลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่มีโรคระบาดเกิดขึ้น หรือได้เกิดระบาดขึ้นในประเทศใกล้เคียง โดยได้ไปตั้งศูนย์บริการ ให้กับประชาชนตามย่านต่าง ๆ ที่มีประชาชนอาศัยอยู่มาก ๆ

อย่างไรก็ตามเกี่ยวกับกิจการกักกันป้องกันและควบคุมโรคติดต่อนี้ จะเห็นได้ว่าลำพังฝ่ายสาธารณสุขหรือลำพังเทศบาลนั้นย่อมไม่มีความสามารถพอที่จะควบคุมหรือดำเนินการ เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่โดยลำพังฝ่ายเดียว จึงต้องอาศัยกรมกองต่าง ๆ ในกระทรวงสาธารณสุขอีกมาก ตลอดจนต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน ในการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ด้วยการปฏิบัติได้ถูกต้องตามสุขลักษณะ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขขอมวลการต่าง ๆ ในด้านนี้ได้เจริญก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

ฉะนั้นความสำเร็จในการที่จะสันนิษฐานในด้านการควบคุมโรคติดต่อนี้จะต้องดำเนินเป็นระยะ ๆ ด้วยการอาศัยหลักการต่อไปนี้ด้วยคือ

๑. การจะผลิตเจ้าหน้าที่อนามัยในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของงานทุกแขนง เช่น แพทย์ พยาบาลสาธารณสุข พนักงานอนามัย นักวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะต้องผลิตเพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับสัดส่วนของปริมาณพลเมือง

๒. การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการดำเนินงานให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อของทุกระยะ โดยจัดให้มีการอบรม เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของวิธการใหม่ ๆ ทั้งใน
และนอกประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการวิจัยและค้นคว้างานด้านนี้มากขึ้น

๓. การจะให้การอบรมหรือให้การดูแลสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไปให้ได้ประจําชนให้
ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ ในการนี้ชาวจะต้องอดกลั้นอดทนถึงกับจำเป็น เพื่อการควบคุม
ดูแลของรพกิจงานเทศมณฑลให้เข้มงวดขึ้น การให้การศึกษารอบรมนั้นการจะเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่
ประชาชนทั่วไปจะสามารถปฏิบัติได้

๔. รัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนหรือเพิ่มงบประมาณแก่หน่วยงานดังกล่าวให้เพียงพอ
แก่ความก้องการในการที่จะปฏิบัติงานดังกล่าวให้ถูกต้องไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศมณฑล
ซึ่งทำหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดนั้น การจะได้รับการช่วยเหลือด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น

๕. การประสานงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการที่จะช่วย
ให้งานมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วยิ่งขึ้น ในการนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการจะได้อำนวย
มือกันวางแผน มีการเสนอแนะและร่วมมือกันปฏิบัติงาน

๖. การขยายภาคที่สะดวกก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานได้รวดเร็วเร็วขึ้น

๕.๒ การวิจัยและชันสูตรโรค

กิจการด้านวิจัยและชันสูตรโรคของเทศมณฑลนครกรุงเทพได้ดำเนินไปเพื่อการตรวจ
พิสูจน์ทางการแพทย์ เป็นงานที่ช่วยค้นหาสาเหตุของโรค เพื่อชี้ช่องทางการรักษา ระวัง
และปรารภปรามโรคระบาด ตลอดจนการช่วยได้แพทย์ทั้งหลายได้มีโอกาสดำเนินการรักษารักษาโรคได้ถูก
ต้องยิ่งขึ้น งานนี้จึงเป็นงานที่ไม่บริการสาธารณสุขให้แก่ชุมชนโดยตรง แต่ชุมชน
จะได้รับประโยชน์โดยทางอ้อม

แผนวิจัยและชันสูตรโรคของเทศมณฑลนครกรุงเทพ จึงมีหน้าที่ในการป้องกันโรค
ติดต่อ โดยเฉพาะทางก้นกรวตคือ รับแจ้งความเกี่ยวกับศพจากประชาชนซึ่งยังไม่มีใบ
รับรองการตายจากแพทย์ เฉพาะศพที่ตายโดยธรรมชาติและตายอยู่ในเขตเทศมณฑลนครภู
งเทพ เมื่อทำการตรวจแล้วก็จะออกไปกรวตพิทักษ์กับผู้มีอำนาจนำไปแจ้งขอรับมรณบัตรที่แขวง
พระเพียงต้องตั้งใบฝังการตาย เมื่อนำศพไปจัดการต่อไป

ในการตรวจศพนี้ถ้าหากตรวจพบศพที่ตายมีโรคติดต่อ งานนี้จึงจะแนะนำ
การป้องกันโรคนั้น ๆ ให้กับผู้อยู่ร่วมบ้านกับผู้นั้นตามที่ได้เห็นสมควร แต่การตรวจศพที่ตายด้วย

โรคติดต่ออันตราย หรือสงสัยตายด้วยโรคติดต่ออันตราย พนักงานตรวจศพก็จะดำเนินการป้องกันโรคโดยทันที คือควบคุมล้างบ้านผู้ตายด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค นำสิ่งของที่สงสัยว่าจะมีเชื้อโรกล้างเจ้าหน้าที่ยังสูดดมทำการตรวจ และนำการป้องกันโรคให้กับผู้ที่อยู่ร่วมบ้านกับผู้ตายและบ้านใกล้เคียง ความคุมศพมรณะหีบ ความคุมไปเผาหรือฝังภายในเวลาไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง และรายงานให้เจ้าหน้าที่แผนกป้องกันและควบคุมโรคติดต่อทราบ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแพร่หลายของเชื้อโรค

เกี่ยวกับการบริการ เพื่อความสะดวกแก่ประชาชนในการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของแผนกชันสูตรศพ ไล่นกตานั้น ทางแผนกได้แบ่งหน่วยงานดังกล่าวโดยตั้งสาขาขึ้นหลายแห่ง เพื่อทำหน้าที่รับแจ้งตรวจศพคือ

- ๑. ที่แผนกวินิจฉัยและชันสูตรโรค รับแจ้งตรวจศพที่ตายอยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามพันขวด และอำเภอปทุมวัน
- ๒. ที่ตู้ศสาธาบางรัก (สาทร) รับแจ้งตรวจศพที่ตายอยู่ในเขตอำเภอบางรักและอำเภอยานนาวา
- ๓. ที่ว่าการอำเภอพระโขนง รับแจ้งตรวจศพที่ตายอยู่ในเขตอำเภอพระโขนง
- ๔. ที่ว่าการอำเภอคูสิต รับแจ้งตรวจศพที่ตายอยู่ในเขตอำเภอคูสิตและอำเภอห้วยไทร
- ๕. ที่ว่าการอำเภอบางเขน รับแจ้งตรวจศพที่ตายอยู่ในเขตอำเภอบางเขน
- ๖. ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔ (ถนนดินแดง) รับแจ้งตรวจศพที่ตายอยู่ในเขตอำเภอบางกะปิ

ทั้ง ๖ แห่งนี้จะเปิดรับแจ้งตรวจศพทุกวันโดยไม่มีวันหยุด ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ น. ถึง ๑๖.๓๐ น. ^๖

แผนกวินิจฉัยและชันสูตรโรคของเทศบาลนครกรุงเทพฯ นั้นนอกจากจะทำการตรวจศพเพื่อค้นหาโรคที่เห็นสาเหตุของการตายแล้ว แผนกยังได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ศพดังกล่าวที่ยากจน และขัดสนได้มีโอกาสประกอบพิธีตามศาสนา และตามประเพณีนิยมด้วย โดยส่งไปจัดการตามปกติสงเคราะห์ที่ ๓ สุขุมวิทสงเคราะห์ของเทศบาลนครกรุงเทพฯ หากญาติของผู้ตายประ-

^๖ ฝ่ายสาธารณสุข "รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๙" เทศบาลนครกรุงเทพฯ พระนคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น หน้า ๑๑๕

สิ่งที่ทำให้เทศบาลเป็นผู้จัดการให้ถึงได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน ๆ

เกี่ยวกับคนที่ตายด้วยโรคติดต่ออันตราย หรือสงสัยว่าจะตายด้วยโรคติดต่ออันตรายก็ดี เทศบาลจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ตั้งแต่มารูทลงหีบตลอดจนควบคุมศพไปยังสุสานเสียเถา ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เชื้อโรคติดต่อแพร่หลายไปสู่ประชาชนต่อไป

๕.๓ การควบคุมการฆ่าสัตว์

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๕๓ ได้บัญญัติว่า เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลของตนคือ ให้มีโรงฆ่าสัตว์^๕ และได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ข้อ ๑ เกี่ยวกับหน้าที่ของเทศบาลนครว่า "กิจการตามสี่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓" ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหน้าที่ของเทศบาลเมืองและเทศบาลนครประการหนึ่งที่กฎหมายได้บังคับไว้ว่าต้องทำคือ กิจการเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์

สาเหตุที่กฎหมายได้บังคับให้เทศบาลเมืองและเทศบาลนครต้องดำเนินการควบคุมเกี่ยวกับกิจการฆ่าสัตว์นั้นเนื่องจากเห็นว่า การปล่อยให้เอกชนดำเนินการเองนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างมากมาย เพราะขาดการควบคุมเอาใจใส่ในเรื่องสุขาภิบาลซึ่งบางครั้ง สัตว์ที่นำไปฆ่านั้นอาจจะมีสัตว์ที่กำลังป่วยอยู่ หรือเป็นโรคระบาดร้ายแรง และเมื่อประชาชนนำไม่บริโภคนั้น จะก่อให้เกิดโรคระบาดติดต่อถึงผู้บริโภคได้ นอกจากนี้เอกชนผู้ดำเนินการอาจจะไม่ปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะ เมื่อสัตว์ที่ฆ่าแล้วนั้นอาจจะไม่สะอาดออกก็ได้

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าเทศบาลบางแห่งได้เข้าดำเนินการตั้งโรงฆ่าสัตว์เสียเอง เช่น เทศบาลนครกรุงเทพฯ เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อเหตุผลว่า การปล่อยให้เอกชนดำเนินการเองนอกจากจะไม่ปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะแล้ว เอง เชนมักจะค้าขายเนื้อครึ่งตัวไปอันเป็นเหตุให้ผู้บริโภคต้องเลือกรื้อนที่ต้อซื้อเนื้อสัตว์ในราคาสูง เพราะมีการฆ่าเนื้อที่ก้นกลางหลาจะถ่อ ฉะนั้นเทศบาลโดยเฉาะอย่างยิ่งเทศบาลนครกรุงเทพฯ จึงได้เข้าดำเนินการฆ่าสัตว์เสียเอง โดยจัดตั้งโรงงานของเทศบาลขึ้น ส่วนในต่างจังหวัดนั้น ถ้าจังหวัดใดไม่มีโรงงานฆ่าสัตว์ เทศบาลก็จำเป็นต้องทำหน้าที่ควบคุมในเรื่องสุภาพของสัตว์ตลอดจนปริมาณของสัตว์ที่จะนำเขาไปฆ่า ให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการสุขาภิบาล

^๕ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๕๓ ข้อ ๓

กิจการเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ในกรุงเทพมหานครเริ่มครั้งแรกอยู่ในความดูแลของโรงงานอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ เทศบาลนครกรุงเทพ จึงได้ทำการรับโอนกิจการโรงงานฆ่าสัตว์จากโรงงานอุตสาหกรรมสภาค่าเงินงาน และให้สังกัดอยู่กับฝ่ายกองนโยบาย ต่อมาจึงย้ายมาขึ้นอยู่กับฝ่ายสาธารณสุขเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๕๕^๘ และนับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นต้นมากิจการเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ในจังหวัดพระนครและธนบุรีจึงอยู่ในอำนาจของเทศบาลนครกรุงเทพ

เกี่ยวกับภารกิจควบคุมการฆ่าสัตว์ของเทศบาลนครกรุงเทพนี้ เป็นหน้าที่ของแผนกควบคุมการฆ่าสัตว์โดยทำหน้าที่ตรวจเนื้อสัตว์ สำหรับประชาชนใช้บริโภค ในจังหวัดพระนครและธนบุรีให้ปราศจากโรค อันเป็นอันตรายแก่ประชาชน และควบคุมการฆ่าสัตว์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พุทธศักราช ๒๔๐๒ เนื้อสัตว์ที่ใช้บริโภคเหล่านี้ได้แก่ เนื้อสุกร โคน กระบือ โค เป็ด หนูน ซึ่งได้ทำการฆ่าที่โรงฆ่าสัตว์ทันสมัย ใช้เครื่องจักรของบริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์จำกัด ซึ่งเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรีมีส่วนร่วมกับเอกชน สำหรับโค เป็ด หนูน ส่วนหนึ่งทำการฆ่าที่โรงฆ่าสัตว์ภาษีเจริญ ซึ่งทำการฆ่าด้วยมือ กิจการฆ่าสัตว์นี้สามารถขายได้มาสู่เทศบาลเป็นจำนวนมากรางหนึ่ง โดยได้รับค่าอาชญาบัตร และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ จากบริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์^๙

จากการที่เทศบาลนครกรุงเทพ ได้เข้าดำเนินการควบคุมกิจการฆ่าสัตว์โดยตั้งโรงงานฆ่าสัตว์ขึ้นเช่นนี้ ย่อมจะก่อให้เกิดผลดีในแง่ที่จะทำให้ประชาชนได้บริโภคเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยปราศจากโรค และถ้าเป็นไปได้จริงประชาชนอาจจะมีเนื้อสัตว์ราคาถูกกว่าใช้บริโภคด้วย เพราะไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางมากมาย การฆ่าสัตว์ได้เป็นไปอย่างทันสมัยที่สุดในทวีปเอเชีย มีการชั้นสูงตรงด้านวิชาการ ในห้องทดลองในกรณีที่ตั้งสัยว่าจะเป็นโรค ในรายที่ตรวจพบว่า เป็นโรค มีการทำลายซากสัตว์ไม่นำออกจำหน่ายแก่ประชาชนเพื่อบริโภคอย่างเด็ดขาด^{๑๐}

โรงงานฆ่าสัตว์ดังกล่าวนอกจากจะมีหน้าที่ทำการฆ่าสัตว์แล้ว ยังเป็นสถานที่ของสัตว์แพทย์ตรงจุดดูแลหลายราย ได้ได้เป็นลักษณะที่วิเศษ โรคต่าง ๆ เมื่อนำมาตรวจดูม้องกันให้โดยลึกลับยิ่งขึ้น และยังเป็นที่ศูนย์กลางการฝึกอบรมแก่สัตวแพทย์ด้วยราชอาณาจักร ในด้านการฆ่าสัตว์ที่ถูกของทันสมัย นอกจากจะเป็นสถานที่ฆ่าสัตว์แล้ว ในสถานที่เกี่ยวกับนี้ยังมีการผลิต

^๘ รายงานประจำปี ๒๕๐๗ หน้า ๑๖๑

^{๑๐} โอภาส ธรรมวาณิช หน้า ๑๗

ภักดีอาหารจากเนื้อสัตว์ ไข่ ผงนม เมล็ดธัญพืช ผักแห้ง อาหารสัตว์พวกเนื้อปลา กระดูกปลาและ
สิ่งได้รับความปลอดภัยนับถือจากต่างประเทศถึงมากรูปานเนื้อสัตว์ให้ส่งออกไปจำหน่ายได้อีก
ด้วย ๑๑

ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้
บัญญัติว่า "การตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงกลั่นสัตว์และดำเนินการฆ่าสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้จะกระ
ทำได้ก็แต่โดยราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยราชการอื่นใดที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี หรือ
โดยบุคคลอื่นใดซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยราชการอื่นที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี มอบ
หมายให้ทำได้เท่านั้น" ๑๒ จากบทบัญญัติในสองข้อนี้ได้เห็นว่าเอกชนไม่มีสิทธิ์ที่จะตั้งโรงงานฆ่า
สัตว์ขึ้นเพื่อค้าขายในกิจการฆ่าสัตว์โดยไม่ได้ขออนุญาตก่อนได้เลย

"ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยราชการอื่นมอบหมายให้บุคคลใดจัดตั้ง
โรงฆ่าสัตว์และโรงกลั่นสัตว์และดำเนินการฆ่าสัตว์ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยราชการอื่นผู้
มอบหมายจะถอนการมอบหมายนั้นเสีย เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับมอบหมายไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดให้
ถูกต้องตามสุขลักษณะ หรือกระทำผิดข้อใดข้อหนึ่งของเงื่อนไขใด ๆ ที่กำหนดในการมอบหมายนั้น
เสียก็ได้" ๑๓

และตามมาตรา ๑๒ ยังได้ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ เพื่อจำหน่ายซึ่งเนื้อสัตว์ดังต่อไปนี้

(๑) เนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ฆ่า หรือให้จำหน่ายตามพระราช

บัญญัติ

(๒) เนื้อสัตว์สังสุก กึ่งสุก หรือคังซาของสัตว์ที่ไม่มีใบอนุญาตให้ฆ่าตามมาตรา ๒

กำกับ ๑๔

๑๑ เรื่องเดียวกัน

๑๒ พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๕ วรรคแรก

๑๓ เรื่องเดียวกัน มาตรา ๕ วรรค ๓

๑๔ ตามมาตรา ๒ บัญญัติไว้ว่า "ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าสัตว์แล้วจะมารับซื้อใบอนุญาต
จากสหกิจงานเจ้าหน้าที่ และระเบียบอาหารฆ่าสัตว์ คำตรึงบนเขียนสำหรับโรงฆ่าสัตว์และคำตรึงบน
เขียนสำหรับโรงกลั่นสัตว์ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง"

(๓) เนื้อสัตว์ทั้งตัว ครึ่งตัว หรือหิ้งขาของเนื้อสัตว์ ที่ไม่มีใบอนุญาตให้จำหน่าย ตามมาตรา ๑๓ ก่ากับ ๑๕

เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์นี้ เทศบาลขอนแก่นมีรายได้จากอากรฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนค่าธรรมเนียมโรงกลึงสัตว์ วัณหนึ่ง ๆ มีใช้น้อย โดยเฉพาะในจังหวัดขอนแก่น และชนบุรี ซึ่งมีการฆ่าสัตว์วันละหลายพันตัว ประมาณว่าในจังหวัดขอนแก่นและชนบุรีมีหนึ่ง ๆ มีการฆ่าสุกรประมาณ ๒ แสนตัว โคและกระบือ ประมาณอย่างละ ๕ หมื่นตัว นอกจากนี้ยังมีสัตว์ปีกอีกมากมาย เงินที่ได้จากกิจการดังกล่าวได้ช่วยให้เทศบาลนครกรุงเทพฯสามารถนำไปพัฒนาประเทศได้ เป็นอันมาก

ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๓ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้กำหนดอัตราให้เรียกเก็บอากรการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมโรงกลึงสัตว์ดังต่อไปนี้

(๑) อากรการฆ่าสัตว์

โค	ตัวละ	๑๒	บาท
กระบือ	ตัวละ	๑๕	บาท
สุกร	ตัวละ	๑๐	บาท
สุกรที่มีน้ำหนักค่า			
กว่า ๒๖.๕ กิโลกรัม	ตัวละ	๕	บาท

๑๕ ตามมาตรา ๑๓ บัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดประสงค์จะจำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายเองหรือสัตว์ที่ถูกฆ่าโดยได้รับใบอนุญาตให้ฆ่าตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำเนื้อสัตว์ของสัตว์นั้นซึ่งอยู่ในสภาพที่ยังมีเลือดไหลและไปให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ตรวจ หรือในกรณีไม่เหมาะสมควรจะขอให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ ตรวจเนื้อสัตว์นั้นก็ได้ หิ้งมีโทษเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อพนักงานตรวจโรคสัตว์ ได้ตรวจแล้ว เห็นว่าเป็นเนื้อสัตว์ที่ควรใช้เป็นอาหารได้ และเป็นเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้เนื่องจากอาการหลักเสี่ยงไม่ปฏิบัติการขอรับอนุญาตฆ่าตามพระราชบัญญัตินี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกใบอนุญาตให้จำหน่ายและประทับตราอนุญาตที่เนื้อสัตว์แล้ว จึงให้จำหน่ายได้"

	และ หรือ และ	ตัวละ	๔	บาท
(๒)	ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์			
	โค	ตัวละ	๔	บาท
	กระบือ	ตัวละ	๔	บาท
	สุกร	ตัวละ	๑๐	บาท
	และ หรือ และ	ตัวละ	๒	บาท

ข้อ ๖. ได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายเอง หรือ สัตว์ที่ถูกฆ่าโดยได้รับใบอนุญาตตามอัตราดังต่อไปนี้

ก) ค่าสถานะของพนักงานตรวจโรคสัตว์ไม่ตรวจเนื้อสัตว์ตามระเบียบการไปตรวจราชการของทางราชการ ไม่เกินที่จ่ายจริง

ข) ค่าเขียนเรียงของพนักงานตรวจโรคสัตว์ไปตรวจเนื้อสัตว์ไม่เกินอัตราไปตรวจราชการตามระเบียบของทางราชการ

ค) ค่าใบอนุญาต

	โค	ตัวละ	๑๒	บาท
	กระบือ	ตัวละ	๑๕	บาท
	สุกร	ตัวละ	๑๐	บาท
	สุกร มีน้ำหนักต่ำกว่า			
	๒๒.๕ กิโลกรัม	ตัวละ	๕	บาท
	และ หรือ และ	ตัวละ	๔	บาท

และตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ซึ่งกำหนดอำนาจพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้กำหนดได้ เรียกเก็บจากการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมโรงกีดสัตว์ สำหรับไก่ เป็ด และห่าน หรือฆ่าตามอัตราดังต่อไปนี้

(๑)	จากการฆ่าสัตว์ไก่ เป็ด หรือ ห่าน	ตัวละ	๐.๑๐	บาท
(๒)	ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์			
	ไก่	ตัวละ	๐.๓๐	บาท
	เป็ด	ตัวละ	๐.๕๐	บาท

หน้า

ตัวเลข ๑.๐๐ ๒๗

หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลการฆ่าสัตว์ให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัย
นี้ได้แก่ แผนกควบคุมการฆ่าสัตว์ ของฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพฯ ซึ่งได้แบ่งหน่วย
งานออกเป็น ๕ หมวด คือ

- ๑. หมวดตรวจสุกร
- ๒. หมวดตรวจโค กระบือ
- ๓. หมวดตรวจสัตว์ปีก
- ๔. หมวดวิชาการ ห้องทดลอง
- ๕. หมวดดูแลความสะอาด

หน้าที่ของ ๓ หมวดแรกนั้นได้ปฏิบัติไปโดยอาศัยหลักการอย่างเต็มตัวดังนี้คือ ๑๖

- ๑) ตรวจสัตว์มีชีวิตก่อนทำการฆ่าและควบคุมดูแลการเลี้ยงดู กับสัตว์เชือด
ทำการฆ่าและการโยกย้ายสัตว์ภายในบริเวณโรงฆ่าสัตว์ กัดสัตว์ป่วยเพื่อส่งไปรักษา กัดสัตว์
เพื่อยุ สัตว์ตายส่งเข้าทำการฆ่าหรือส่งเข้าห้องผ่าซาก สุกแต่กรณี
- ๒) ควบคุมการฆ่าสัตว์ให้สะอาดและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
- ๓) ตรวจซากสัตว์ที่ฆ่าแล้วให้ปราศจากโรคที่จะเป็นภัยต่อประชาชน
- ๔) ควบคุมจำนวนสัตว์ที่นำมาฆ่าให้ถูกต้องตามจำนวนอาคารฆ่าสัตว์ที่อนุญาต

ฆ่า

สำหรับหมวดวิชาการ ห้องทดลองมีหน้าที่ตรวจซากสัตว์ ซึ่งสัตว์แพทย์ส่งมายังหรือไม่
อาจจะชักสืบโรคได้ด้วยตาเปล่า จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์พิเศษ และการตรวจทางเคมีตามหลักวิชา
การตรวจเนื้อของสัตว์แพทย์ และทำการค้นคว้าวิชาการแขนงนี้เพื่อจะได้มาซึ่งหลักการใหม่ ๆ
ที่ทันสมัย และเหมาะสมที่จะใช้ในประเทศ รวมทั้งในเรื่องโรคสัตว์และคุณภาพของเนื้อสัตว์
และมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากเนื้อสัตว์ หากมีสัตว์ป่วยในคอกสัตว์ก็จะทำการรักษาพยาบาลด้วย

ส่วนหมวดดูแลความสะอาดมีหน้าที่ทำความสะอาดคอกสัตว์และบริเวณทั่ว ๆ ไป
ในโรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการฆ่าสัตว์

ในปัจจุบันนี้ มีโรงพยาบาลอยู่ภายใต้การควบคุมของเอกชน ๖ แห่งคือ โรงพยาบาล
ลีดด้วยน้ำใส และโรงพยาบาลที่ภามีเจริญ โรงพยาบาลก้าน้ำใส เป็นโรงพยาบาลเอกชน
ทำการผ่าตัด ๓ ประเภท คือศัลยกรรม กระดูก และศัลยกรรม และทำการผ่าตัดอื่น ๆ โรงพยาบาล
ภามีเจริญทำการผ่าตัดเฉพาะศัลยกรรม และทำการผ่าตัดด้วยมือ ๑๓

ในเรื่องเกี่ยวกับกิจการค้าขายนี้ในต่างประเทศส่วนมากปล่อยให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ
รัฐบาลเพียงแต่คอยตรวจตราดูแลให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลเท่านั้น เช่น ในสหรัฐอเมริกา
โรงพยาบาลล้วนแต่เป็นของเอกชน ทุกคนมีสิทธิจะขออนุญาตตั้งโรงพยาบาลได้ และการค้าขาย
เป็นไปได้โดยเร็ว รัฐบาลต้องเพียงให้โรงพยาบาลขึ้นจัดการเกี่ยวกับสุขาภิบาลให้ถูกต้องสักงะ
และบังคับให้ทุกโรงพยาบาลมีเจ้าหน้าที่สัณห์ซึ่ง เป็นของรัฐไปตรวจเพื่อสัณห์ก่อนส่งออกจำ-
หน่าย ๑๔

อย่างไรก็ตามเกี่ยวกับกิจการค้าขายนี้ของประเทศไทย แม้ว่าในขณะนี้เทศบาอาจจะ
เห็นว่าเป็นการไม่เหมาะสมที่จะปล่อยให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนเทศบาได้ก็ว่ามาแล้วข้าง
กัน อาจจะใช้ไปเพื่อระยะเวลาสั้นเท่านั้น จริงอยู่แม้ขณะนี้เทศบาหลายแห่งต้องอาภรรยาก็จาก
อาภรณ์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่นค่าใช้ค่าเดิมกิจการของตน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องประกอบ
กิจการค้าขายประเภทตามที่ถูกกฎหมายไว้แล้วให้เทศบาประกอบเทศบาที่นับได้ก็ตาม แต่
ในระยะยาวแล้วเทศบาอาจจะต้องโอนไปให้เอกชนดำเนินการต่อไปดังที่ มีอยู่ในต่างประเทศ
ทั้งนี้เนื่องจากภาระกิจที่จำเป็นของเทศบายังมีอีกมากมาย และโดยเหตุนี้เองจึงกิจการถึง-
กล่าวเป็นเรื่องของกิจการค้าขายที่ไรสินเชิงกิจการที่เหมาะสมกับเอกชนมากกว่า ซึ่งเทศบา
อาจจะใช้วิธีออกกฎข้อบังคับให้ เข้มงวดและมีการตรวจตราควบคุมดูแลให้ เข้มงวดถึง เป็นสิ่งที่เพียงพอ
ถึงเวลาที่ดำเนินการอยู่ในต่างประเทศ

ในการนี้เทศบาอาจส่งเจ้าหน้าที่ที่ตลอดจนสัณห์แพทย์ที่เชี่ยวชาญไปตรวจตราสัณห์
ที่จะทำการค้าขายและสิ่งอาจใช้วิธีได้เจ้าของโรงพยาบาล เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการนี้ด้วย นอก
จากนี้จะต้องมีกฎหมายควบคุมเรื่องราคาเพื่อสัณห์มิให้แรงจนเกินไป และโดยเหตุนี้เองจึง

๑๓ เรื่องเกี่ยวกับ หน้า ๑๒๒
๑๔ กรมปลุกสัตว์ "การ จัดขึ้นเนื้อและควาสุ่มบางอย่างเกี่ยวกับสัณห์เสียดา
ของสุกรม" (เอกสารการประจุมไฟว่า ส.ส.ท. ครั้งที่ ๓ เล่มที่ ๓ ๒๕๖๕) พระนคร
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น หน้า ๒๕๕

ถ้าหากมีการปล่อยให้ค้าขายกันโดยเสรีไม่ผูกขาดแก่ผู้เดียวโดยมีโรงงานตั้งขึ้นหลายโรงแล้ว การแข่งขันกันในเรื่องราคาย่อมจะก่อให้เกิดขึ้นแน่ ซึ่งในกรณีนี้อาจจะทำให้ราคาเนื้อสัตว์ที่มีการจำหน่ายจากโรงงานหลายแห่งถูกลงยิ่งกว่าที่จะให้มีการจำหน่ายจากโรงงานใดโรงงานหนึ่งเพียงโรงงานเดียวก็ได้

ส่วนสถิติการฆ่าสัตว์ของเทศบาลนครกรุงเทพนั้นมีดังนี้.-

สถิติผลการปฏิบัติงานตั้งแต่ ๑ ก.ค. ๑๙ ถึง ก.ย. ๑๘ มีดังนี้
จำนวนสัตว์มีชีวิตเข้าสู่โรงฆ่าสัตว์

เดือน	สุกร	โค	กระบือ	ไก่	เป็ด	ห่าน
ก.ค. ๑๘	๔๘,๑๖๒	๖,๐๖๘	๔,๕๕๕	๕๓๐,๓๖๕	๒๐๘,๑๕๑	๒,๖๘๑
พ.ย. ๑๘	๕๗,๑๓๘	๕,๙๕๘	๔,๙๓๘	๘๕๘,๗๒๘	๒๑๐,๒๙๕	๓,๘๒๐
ธ.ค. ๑๘	๕๗,๓๑๒	๕,๙๒๕	๕,๐๘๙	๕๖๘,๘๑๗	๒๓๕,๘๘๘	๓,๐๐๕
ม.ค. ๑๘	๖๓,๘๑๑	๕,๑๙๐	๕,๑๘๕	๕๒๖,๑๗๑	๒๖๕,๓๕๙	๑๑,๑๘๘
ก.พ. ๑๘	๔๙,๙๗๖	๕,๐๘๕	๔,๐๕๒	๓๐๘,๐๙๙	๑๘๖,๘๑๐	๖,๔๓๙
มี.ค. ๑๘	๖๐,๗๕๘	๕,๗๘๓	๔,๓๖๗	๔๐๗,๒๓๘	๒๘๑,๙๓๐	๑๑,๔๔๘
เม.ย. ๑๘	๕๘,๔๘๕	๕,๐๗๑	๓,๗๕๘	๔๐๗,๑๗๕	๒๕๘,๘๕๖	๑๑,๕๖๓
พ.ค. ๑๘	๖๐,๔๕๒	๖,๖๕๐	๓,๖๙๘	๓๖๖,๘๕๖	๑๐๒,๓๓๘	๕,๕๖๘
มิ.ย. ๑๘	๖๒,๐๖๙	๗,๑๘๓	๓,๖๐๖	๖๔๘,๓๖๙	๔๕,๔๕๗	๒,๐๐๓
ก.ค. ๑๘	๖๐,๕๓๘	๖,๑๕๐	๔,๓๕๙	๔๗๖,๙๓๖	๑๙๖,๓๘๓	๑๒,๔๕๓
ส.ค. ๑๘	๖๖,๕๐๖	๖,๘๑๐	๔,๔๕๑	๕๐๘,๑๐๖	๒๐๕,๕๙๕	๑๑,๓๑๗
ก.ย. ๑๘	๕๗,๘๘๘	๕,๕๒๗	๓,๙๑๕	๔๕๖,๔๑๖	๑๗๑,๒๒๑	๗,๒๒๖
รวม	๘๐๒,๖๘๘	๗๑,๑๑๘	๕๑,๙๙๕	๕,๒๓๓,๒๑๘	๒,๓๕๙,๘๗๓	๙๖,๙๖๙

๕.๔ การพัฒนาชุมชน

งานเพื่อเสริมการพัฒนารัฐมนตรีได้เห็นว่า เป็นงานใหม่ที่มีความหนึ่งของเขตมหานคร-
กรุงเพทในยุคนั้นมา ซึ่งสิ่งที่จะมีขึ้นอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ นี้เอง กิจกรรมดังกล่าวนี้
เพราะจะได้มอบหมายให้ทั้งฝ่ายสาธารณสุขุเป็นผู้ดำเนินการ จะเห็นได้ว่านอกจากจะเป็นผู้จัด
ได้มีบริการเรื่องเสริมสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาล การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บแก่ประชาชน
ในท้องถิ่นตามหน้าที่โดยตรงแล้ว ฝ่ายสาธารณสุขุยังมีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน โดยให้การช่วย
เหลือสงเคราะห์แก่ประชาชนในท้องถิ่นเหล่านั้นในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมขึ้นอีกด้วย เพื่อให้ประชาชน
ได้มีชีวิตอยู่ดีกินดีขึ้น ๆ ขึ้น

วัตถุประสงค์ที่จัดให้มีการพัฒนาในเขตนครหลวงนั้น ก็เพื่อจะให้ประชาชนใน
ท้องถิ่นได้มีการกินดีอยู่ดีที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดีกว่าเดิม ได้สภาพของหมู่บ้านนั้นให้มีการพัฒนาไปในทาง
ที่ดีขึ้น อาทิ เช่น ให้มีการปรับปรุงถนนหนทาง การดูแลสุขภาพอนามัยของชาวบ้าน หมู่ที่คุ้ม กำจัดน้ำ
เน่า แหล่งเพาะพันธุ์สูง กำจัดขยะมูลฝอย ทำทางระบายน้ำ ปรับพื้นที่ทำสนามเด็กเล่น สวน
พักผ่อนหย่อนใจ ล่องน้ำประปา ทำน้ำดีไว้ไว้ ฝึกตั้งใบไม้ในวงราชการในตรอกและซอย
หรือจัดคำห้องสมุดสำหรับประชาชน เหล่านี้เป็นต้น ^{๑๙}

ในระยะเริ่มแรกนั้นได้มีการอบรมผู้แทน เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข
ต่าง ๆ (ซึ่งในขณะนั้นมีอยู่ ๕ ศูนย์) คือ แพทย์ พยาบาลสาธารณสุข นักสังคมสงเคราะห์
สารวัตรสุราภิบาล ศึกษานิเทศการและการปฏิบัติงานการพัฒนารัฐมนตรีโดยกรมพัฒนาการชุมชน
ที่กรมพัฒนาการชุมชนกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๕ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๐๗ วัตถุประสงค์
ในการประชุมนี้ก็คือช่วยเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานการ
พัฒนารัฐมนตรี สมารถที่จะออกไปดำเนินการได้ ^{๒๐}

ในชั้นแรก ถ้าหากเขตนครหลวงได้ถือเอาเสมือนเป็นการดำเนินงานขั้นทดลองก่อน
โดยเลือกจุดชุมชนในท้องถิ่นของเขตศูนย์บริการสาธารณสุขจุดหนึ่ง ถ้าผลประสบความสำเร็จประมาณ

^{๑๙} กระแส วิจารณ์ "การพัฒนารัฐมนตรีในเขตมหานครกรุงเพท" (เอกสารประกอบความรู้การประชุมใหญ่ ส.ท.ท. ครั้งที่ ๖ เล่มที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๐๘) กระทรวง
วังพิมพ์ส่วนท้องถิ่น หน้า ๑๘๓

๑๐๐ กร้วเรือนเดี่ยว ให้ทำการสำรวจความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นโดยละเอียด รวมทั้งอาชีพการงาน การศึกษา ฐานะเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ระเบียบประเพณี ฯลฯ มีการประชุมชาวบ้านเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการชุมชน และในเวลาเดียวกันก็พิจารณาเลือกคณะกรรมการดำเนินงานนี้ วิธีการดำเนินงานทุกอย่างและทุกระยะพยายามให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมือจัดทำเนนการ เพื่อความเจริญของท้องถิ่นของเขาเอง ส่วนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีหน้าที่คอยช่วยเหลือให้บรรลุถึงขั้นมุ่งหมาย ^{๒๐}

ในเรื่องของการพัฒนาชุมชนนี้จะสามารถดำเนินไปได้ก็โดยอาศัยกำลังความสามารถทั้งจากประชาชนและความช่วยเหลือจากรัฐบาลร่วมกัน ฉะนั้นสารสำคัญของโครงการพัฒนาชุมชน จึงประกอบด้วยหลัก ๒ ประการด้วยกันคือ

- ๑. ความร่วมมือของประชาชน
- ๒. ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือองค์การอื่น ๆ

ส่วนที่ประชาชนนั้นจะต้องมีความสำคัญกับนิคมและเชื่อมั่นในตนเองว่าคนจะเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาชุมชนของตนให้เจริญก้าวหน้าได้ ถ้าหากคนให้ความร่วมมือกับรัฐบาลส่วนรัฐบาลนั้นก็จะต้องให้ความช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์และวิชาการตลอดจนเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ โดยให้ประสานกับความตั้งใจของประชาชนผู้ที่พร้อมจะให้ความร่วมมืออยู่เสมอ นอกจากเรื่องกิจการอื่น ๆ เช่นองค์การกุศลต่าง ๆ อาจจะได้ให้ความช่วยเหลือในด้านกำลังทุนทรัพย์กำลังแรงหรือวิชาการในบางโอกาส

โครงการพัฒนาชุมชนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ นั้นเป็นโครงการที่มุ่งจะพัฒนาภายในเขตนครหลวงให้เจริญ โดยเฉาะอย่างยิ่งในด้านสังคม เช่นการศึกษาและอนามัย ของมีประชาชนตามชานเมืองและในแหล่งที่เสื่อมโทรม ฉะนั้นการพัฒนาจึงมุ่งเร่งพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้ ^{๒๑}

๑. เรงเพิ่มมอผลิต เพิ่มรายได้ต่อครอบครัวของประชาชนจากการอุตสาหกรรม

^{๒๐} เรื่องเกี่ยวกับ หน้า ๑๘ - ๒๐

^{๒๑} สมทรง ขนดรงค์ "บันทึกแสดงกิจการในหน้าที่และแก้ไขสิ่งที่บกพร่องเรื่องงานสังคมสงเคราะห์ในหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุขและอุปสรรคในการดำเนินงาน" ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพฯ กันยายน ๒๕๐๘ หน้า ๒๘

กรรมในครอบครัว จากการเกษตร จากสิ่งประดิษฐ์

๒. ส่งเสริมการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ดีและการสาธารณสุขโลก โดยความร่วมมือของประชาชน

๓. ปรับปรุงการอนามัยและการสุขภาพ

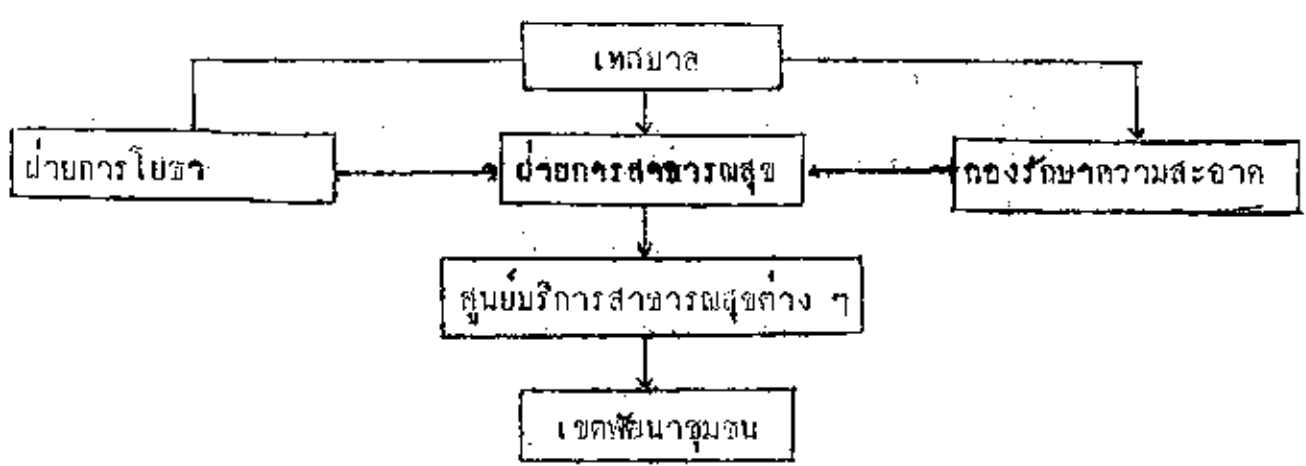
๔. ส่งเสริมการศึกษาของประชาชนทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งผู้ใหญ่สตรี เด็ก และคนวัยรุ่น

๕. ส่งเสริมวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี และศีลธรรมของประชาชน และการสหภาพการ

๖. ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผู้ริเริ่มการะในด้านการสาธารณสุขของฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลนครกรุงเทพนั้นได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ โดยมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของเทศบาลเป็นผู้ให้ความร่วมมือ ประสานงานด้วย ถึงแผนผังต่อไปนี้

แผนผังการดำเนินงาน

ที่มา: สมทรง ยนตรรักษ์ "บันทึกแสดงกิจการในหน้าที่และแก้ไขสิ่งที่บกพร่องเรื่องงานสังคมสงเคราะห์ในหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุข และอุปสรรคในการดำเนินงาน" หน้า ๒๑

ส่วนโครงการต่าง ๆ ที่ศูนย์บริการสาธารณสุขได้จัดทำไปและบางอย่างกำลังดำเนินการอยู่นั้นมีดังนี้ ๒๓

๑. โครงการปรับปรุงถนนหนทาง และทางเดินเท้า และท่าสะพาน
๒. โครงการทำนอตทางระบายน้ำ
๓. โครงการทำสนามเด็กเล่น
๔. โครงการทำสวนสาธารณะ ดมที่ชุ่ม ปรับพื้นที่ดิน ปูถนนไม้คอกและใบ
๕. โครงการช่วยเหลือให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้อาจเป็นที่เขื่อนน้ำประปา น้ำบาดาล
๖. โครงการสร้างห้องน้ำสาธารณะให้แก่หมู่บ้านที่ยังไม่มีห้องน้ำในบ้านของตน
๗. โครงการจัดทำห้องสมุดและศูนย์เยาวชน
๘. โครงการจัดทำสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
๙. โครงการเปิดอบรมอาชีพให้แก่แม่ที่มีรายได้น้อยหรือที่เรียกว่า "โครงการพัฒนา

กิจกรรมสตรี"

๑๐. โครงการฝึกตั้งโคมไฟน้ำ ให้แสงสว่างในเวลาค่ำมืด แก่ตรอก ซอยทางสาธารณะ

โครงการต่าง ๆ เหล่านี้อาจแบ่งแยกออกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้ ๒๔

โครงการพัฒนาชุมชนของฝ่ายสาธารณสุข

๑. โครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน ปรับปรุงและบำรุงท้องถิ่น
๒. โครงการพัฒนาการศึกษาและสังคมสงเคราะห์
๓. โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาอาชีพ กิจกรรมสตรี เด็กและเยาวชน
๔. โครงการพัฒนาอนามัยการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม

๒๓ กระแส วัชรปาณ "การพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ" (เอกสารประกอบความรู้การประชุมใหญ่ ส.ท.ท. ครั้งที่ ๖ เล่มที่ ๓ ๒๕๐๔) หน้า ๑๔๔

๒๔ สมทรง ยนต์รวิกษ์ หน้า ๒๔ - ๒๖

๑. โครงการวิชาสาธารณสุขโลก มีการปรับปรุงและบำรุงห้องอื่นให้ดีขึ้น ได้แก่

- (๑) อ้อมแขนและอวัยวะคนจนทาง ทางเดินเท้า และทางเดินรถเข้า
ตรอกและซอยต่าง ๆ
- (๒) ทำท่อ ทางระบายน้ำ
- (๓) ดมที่ลุ่ม ปรับพื้นดินที่รกร้าง ให้เป็นที่รวมเรือและมีประโยชน์ จัดทำเป็น
สวนสาธารณะและสวนพยอม
- (๔) ทำสะพานและสร้างคาน้ำ
- (๕) สร้างฝายให้ถูกสุขลักษณะ
- (๖) สืบตั้งไม้สาธารณะ
- (๗) สืบตั้งน้ำประปาและท่อต่อทางเดินน้ำประปาให้ประชาชนมีน้ำสะอาด
ใช้ ตั้งน้ำมาลาดและจ่ายน้ำใช้ได้

๒. โครงการพัฒนาการศึกษาและสังคมสงเคราะห์ ได้จัดโครงการฝึกย่อยแ่-
ละเขต ขึ้นตามความเหมาะสม และความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ได้แก่

- (๑) โครงการจัดทำห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเยาวชน
- (๒) โครงการชั้นหมากการ
- (๓) โครงการจัดทำสนามเด็กเล่น และจัดทำอุปกรณ์ เครื่องเล่น
- (๔) โครงการสงเคราะห์แม่ที่ด้อยอกต่างจาก โดยจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก
กลางวัน
- (๕) โครงการอบรมแม่เลี้ยงเด็กหรือผู้เฒ่าเด็ก
- (๖) โครงการส่งเสริมชมธรรมนิยมประเพณีของท้องถิ่น
- (๗) โครงการส่งเสริมการศึกษาภาคความรู้ให้แก่เยาวชนในเวลาปิดเทอม
- (๘) โครงการศึกษาสาธิตกับประชาชนและเยาวชน
- (๙) โครงการส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็ก
- (๑๐) โครงการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าใจการค้าเป็นงานพัฒนาชุมชน

๓. โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาอาชีพกิจกรรมสตรี เด็กและเยาวชน
ได้แก่.-

- (๑) ปกอาชีพใหม่บ้านที่ว่างไว้น้อย เช่น การทอเส้นเสื่อน้ำสตรี

(๒) ฝึกการประดิษฐ์เครื่องมือใช้ กว้างสิ่งที่มืออยู่แล้วโดยธรรมชาติ การทำ
คอกไม้ค้ำยหว่าง

(๓) ฝึกการเพาะเห็ดฟาง และการทำกิจกรรมการ เกษตร

(๔) ฝึกการประกอบอาหารที่มีคุณค่าและถูกอนามัย ความโครงการส่งเสริม

โภชนาการ

๔. โครงการพัฒนาอนามัยการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ได้แก่.-

(๑) การฝึกตรวจร่างกาย แนะนำหญิงมีครรภ์ให้คลอดบุตรที่
โรงพยาบาล

(๒) การเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอดบุตรใหม่ ดูแลหลังคลอดบุตร เยี่ยมเด็ก
อ่อน อบรมแม่

(๓) ให้การแนะนำและจัดการให้ภูมิคุ้มกันโรคติดต่อที่จำเป็นแก่เด็กตามวัย

(๔) ป้องกันโรคติดต่อ ตรวจรักษาวัณโรค การโรค โรคเรื้อน ร่วมมือ

กับกรมอนามัย

(๕) กำจัดมูล กำจัดขยะ แมลงวัน กำจัดขยะมูลฝอย

(๖) สุขศึกษา

การปฏิบัติกิจการอนามัยชุมชนในเขตเมืองหลวงของฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพฯ นั้น เจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินงานร่วมกัน มีแพทย์หัวหน้าศูนย์ พยาบาลหัวหน้าศูนย์ นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลประจำเขตพัฒนา สารวัตรสุขภาพ และนักพัฒนาการ ทั้งนี้แพทย์หัวหน้าศูนย์ เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านนี้ทั้งหมด นักสังคมสงเคราะห์หันออกจากปฏิบัติงานแล้ว ยังประสานงานทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่และประชาชน งานนี้รวมทั้งการรวบรวมผลงานด้านนี้ไว้ด้วย

การดำเนินงานพัฒนาชุมชนของฝ่ายสาธารณสุขซึ่งมีศูนย์บริการสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินงานนี้ ได้ดำเนินไปในแนวเดียวกันทุกศูนย์ คือ ๒๕

๑. ทำการสำรวจหาหมู่บ้าน ภายในเขตของศูนย์โดยพิจารณาถึงความต้องการ และจำเป็นในสิ่งที่ประชาชนยังขาดแคลนอยู่ โดยเลือกเป็นหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างก่อน หาก-

๒๕ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๓ - ๒๔

บรรลุมรดกแล้วจะไล่ให้คนอื่นมีสิทธิ์เป็นเจ้าของอย่าง เพื่อไว้เลือกเขตใหม่ในการพัฒนาต่อไป

ก. ประชาชนมีสิทธิและความเป็นอยู่ที่ดีคล้ายคลึงกันไปในเขตต่าง ๆ

ข. ประชาชนส่วนมากมีความต้องการในสิ่งเดียวกัน และสิ่งนี้จำเป็นสำหรับประชาชนส่วนรวมด้วย

ค. ประชาชนอยู่กันเป็นกลุ่ม แต่ไม่พยายามแข่งขันกัน เช่น ไม่เก็บ ๒๐๐ กรอบกรวด

ง. สภาพทั่วไปมีทางที่จะปรับปรุงได้

จ. เขตพัฒนาไม่อยู่ไกลศูนย์บริการสาธารณะสุขจนเกินไป จะได้สะดวกในการเปลี่ยนแปลงและติดต่อกับประชาชน

ฉ. ประชาชนเคยให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมาแล้วในลักษณะอื่น ๆ เช่น สุภาพอนามัย การสังคมสงเคราะห์ จนเป็นที่น่าพอใจว่าจะได้รับความร่วมมือกันพัฒนาการ เช่นกัน

๒. เชิญประชุมหัวหน้าครอบครัว หรือผู้แทนในเขตที่เลือกแล้ว สำหรับการพัฒนา เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจ ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการและวิธีดำเนินงานซึ่งจำเป็นต่ออาชีพ ความร่วมมือจากประชาชน เป็นส่วนใหญ่แล้วขอให้ผู้มาร่วมประชุมเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้าน ๘ - ๑๕ คน เพื่อเป็นตัวแทนของทุกครอบครัว ในการร่วมดำเนินงานพัฒนา กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณะสุข

๓. การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณะสุข

เมื่อประชาชนในเขตพัฒนา เลือกกรรมการหมู่บ้านเพื่อเป็นตัวแทนของตนเองแล้ว คณะกรรมการหมู่บ้านจะร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณะสุข เพื่อแจ้งถึงปัญหาที่ประชาชนส่วนใหญ่ประสบอยู่ และความต้องการแก้ปัญหา เช่น การกำจัดมูลฝอย ทางเดินน้ำไป ทางระบายน้ำ เป็นต้น หรือความต้องการในสิ่งที่ประชาชนยังขาดแคลนอยู่และเป็นสิ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการ เช่น ห้องสมุด สนามเด็กเล่น เป็นต้น

การประชุมนี้จะต้องมีเป็นระยะ ๆ หลังจากการดำเนินงานแล้ว เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านพัฒนาและการแก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

๔. การดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหา และสร้างสิ่งดีที่ประชาชนในหมู่บ้านที่ต้องการ โดยประชาชนและเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณะสุขจะร่วมมือกัน ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะนำ

ล่าแนะนำกัณวิชาการ เว่ย สุทธาท ฌมาพยั ฌังคมสง เกราะรด์ และสุทธาทิยาต ประชาชนจำนวน
ไม่้อยให้ถวาราว่ามมีปฏิบัติตาม หรือถ้าหากมีความจำเป็นต้องไว้เงินในการพัฒนาเพื่อให้ได้มา
ซึ่งสิ่งทีประชาชนต้องการ เขตภาคนครกรุงหมจะร่วออกเงินให้ส่วนหนึ่ง ประชาชนต้องออก
เงินหรือแรงงานด้วยช่วย เหน่าที่ปฏิบัติมาแล้ว ประชาชนออกเงินหรือแรงงานอีกเป็นเงิน ๒๕ ถึง
๓๕ % ของเงินทีจะต้องงไว้จ่ายทั้งหมด

การพัฒนาชุมชนของศูนย์บริการสาธารณสุขเสนั้นได้มีการแบ่งออกเป็นเขต ๆ และอยู่
ในความรับผิดชอบของแม่ะศูนย์ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๐ แห่งดังต่อไปนี้ได้รับผิดชอบเกี่ยว
กับงานกัณพัฒนาชุมชนดังต่อไปนี้

- ๑) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๑ สะพานมอญ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑ นี้
ได้เลือกเอาเขตในบริเวณ ตำบล ซอยสามยอด อำเภอระเนตร เป็นเขตพัฒนาชุมชน
- ๒) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๒ สมาคมสตรีไทย ได้เลือกเอาเขตในบริเวณ
ตำบลตรอกศรีสุรราช ซอยข้างวังท่าหนิงแม่น้ำ ถนนเพชรบุรี อำเภอคูสิต เป็นเขตพัฒนา
- ๓) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๓ ข้างชื่อ ได้เลือกเอาเขตในบริเวณหมู่บ้าน
หมู่ที่ ๑๐ ตรอกประตู ครงซ้ายวัดธรรมาทิศการวม ตำบลบางเรือ อำเภอคูสิต เป็นเขตพัฒนา
- ๔) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๔ ถิ่นแดง ได้เลือกเอาเขตในบริเวณหมู่บ้าน
ถ็อก ๑๑ ซอยของถนนถิ่นแดง ตำบลสามเสมใน อำเภอคูสิต เป็นเขตพัฒนา
- ๕) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๕ จุฬาลงกรณ์ ได้เลือกเอาเขตในบริเวณซอย
สวนหลวง ตำบลวังใหม่ อำเภอเมืองวัน เป็นเขตพัฒนา
- ๖) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ สโมสรวัฒนธรรมหญิง ได้เลือกเอาเขต
ในบริเวณหมู่บ้านสี่ซอยโศภา คูสิต ถนนสุขุไรย์ อำเภอคูสิต เป็นเขตพัฒนา
- ๗) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๗ มุขมีบุรีราษฎร์ ได้เลือกเอาเขตใน
บริเวณหมู่บ้าน ถนนจตุรวิภาส ตำบลบางโองบาง ซอยแยกจากถนนสาธุประสิทธิ์ อำเภอ
ยานนาวา เป็นเขตพัฒนา
- ๘) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๘ มุขรอกทุ่งเวียง ได้เลือกเอาเขตในบริ-
เวณหมู่บ้านทรงไ้วมศูนย์บริการสาธารณสุข ซอยอุดมสุข ถนนสุขุมวิท อำเภอพระโขนง เป็น
เขตพัฒนา
- ๙) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๙ ประชาธิปไตย ได้เลือกเอาเขตในบริเวณ
หมู่บ้านในซอยวงษ์ร์ วัดใหม่ฉนวน ตำบลบ้านสามกม อำเภอระเนตร เป็นเขตพัฒนา

๑๐) เขตของศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๐ สุขุมวิท ได้เลือกเอาเขตในบริเวณหมู่บ้านอิสลาม สุกตอยกลาง ค่าบดกลองกับ ซำเกอพระโขนง เป็นเขตพัฒนา

สำหรับรายงานการพัฒนาหมู่บ้านในเขตของศูนย์บริการสาธารณสุขทั้ง ๑๐ แห่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๐๘ มีดังนี้ ๒๖

๑. สร้างและซ่อมแซมทางเดินเท้าและทางเดินรถ เข้าตรอก ซอย	๑๐	แห่ง
๒. ทำทางระบายน้ำ	๑๐	แห่ง
๓. ดึงตั้งโคมไฟสาธารณะ	๕	แห่ง
๔. ดึงตั้งน้ำประป้าน้ำสะอาดให้แก่ประชาชน บริเวณเพิ่มเติม	๕	แห่ง
๕. อบรมปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นสวนสาธารณะ และ สนามเด็กเล่นด้วยงบประมาณเทศบาลแรงงาน และทุนบางส่วนของชาวบ้าน	๔	แห่ง
๖. มีกิจการให้แม่บ้านผู้มีรายได้น้อย ๕ แห่งรวม	๒๕๐	คน
๗. รวบรวมเก็บเทศบาลและชาวบ้านจัดหาอุปกรณ์สมทบ งบประมาณที่ได้ใช้เพื่อพัฒนาชุมชน (๒ ปี)	๓๔๒,๖๔๔	บาท
ประชาชนร่วมบริจาคแรงงานสมทบเป็นเงิน	๓๐,๕๐๐	บาท

ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนนครหลวงมีนับว่าเป็นโครงการที่สำคัญโครงการหนึ่งที่จะช่วยสร้างสรรสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในนครกรุงเทพฯ ให้มีสภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกันก็จะเป็นการขจัดแหล่งเสื่อมโทรมให้หมดสิ้นไป แต่ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติได้ประสานไปกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายโยธา ฝ่ายวางผังเมือง ฝ่ายก่อสร้าง ฯลฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในฝ่ายสาธารณสุขก็ต้องมีอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยขจัดปัญหาสังคมโดยเฉพาะเรื่องคนเริ่มใช้ยาเสพติด โภชการและภาวเรื่องสุขาภิบาลซึ่งเป็นสิ่งแวกัดอม และการป้องกันโรค นอกจากนี้จะต้องมีการชักจูงให้ประชาชนได้ร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ โดยให้ประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความรู้สึกรับผิดชอบ แล้วเข้าร่วมมือด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้เรามีโครงการพัฒนาชนบท หาดายโครงการ และได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่หลายฝ่ายออกไปปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหมู่บ้าน ชนบท ตามจังหวัดต่าง ๆ ฉะนั้นการดำเนินงานของฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลนครกรุงเทพฯ นี้ น่าจะเป็นวิธีการพัฒนาชุมชนอีกแบบหนึ่งที่ควรจะได้ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจการในเขตเทศบาลใหญ่ ๆ เพราะเท่ากับว่าเป็นการพัฒนาจากใจกลางออกไปสู่บริเวณรอบนอก และเพื่อที่จะให้ไปบรรจบกับการพัฒนาจากบริเวณรอบนอก เข้ามาสู่ใจกลางของหน่วยพัฒนาชนบทต่าง ๆ อันจะทำให้ตั้งเป้าหมายเร็วยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่น่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลนครกรุงเทพฯ ของฝ่ายสาธารณสุขนั้น เราอาจจะสรุปได้ว่า

๑. เนื่องจากกรุงเทพฯ มีผลเมืองอยู่กันอย่างหนาแน่น ฉะนั้นโอกาสที่โรคติดต่อโดยการสัมผัส (เช่น กามโรค, ทูบะราค, โรคเรื้อน) โรคที่ติดต่อกับทางหายใจ (เช่น ไข้หวัดใหญ่, วัณโรค) ตลอดจนโรคติดต่อทางแมลงและสัตว์นำโรคนั้น น่าจะสามารถแพร่หลายได้รวดเร็วกว่าในบริเวณอื่นที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย การพัฒนาในเรื่องอนามัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นในอาณาบริเวณที่มีประชาชนอยู่กันอย่างหนาแน่นเช่นนี้

๒. เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษาเล่าเรียน ฉะนั้นการพัฒนาโดยการส่งเสริมให้มีการศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะในเขตที่อยู่พัฒนาจึงเป็นสิ่งจำเป็น ตลอดจนการให้การแนะนำในเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล และวิธีการป้องกันโรคด้วย

๓. แหล่งเสื่อมโทรมยังคงปรากฏว่ามีอยู่อีกมากในบริเวณดังกล่าว ฉะนั้นการใช้วิธีพัฒนา โดยการเฝ้าเอาเขตนี้เป็นแหล่งเสื่อมโทรมหรือเป็นสลัมจึงควรจะต้องดำเนินการพัฒนา ก่อน เพื่อขจัดปัญหาเรื่องการอยู่กันอย่างแออัด อันจะก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมายประการได้ลดน้อยลง

๔. การพัฒนาชุมชนนั้น เป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ของประชาชนที่ด้วยการศึกษาได้ โดยเฉพาะในเรื่องอุปนิสัย ชนบธรรมนิยม และสิทธิความเชื่อถือต่าง ๆ เช่น การไม่ยอมไปหาหมอเมื่อเจ็บป่วย หรือการไม่ให้ความร่วมมือเจ้าหน้าที่พนักงาน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถจะจริงไม่ได้ด้วยการพัฒนาแนวความคิดของประชาชนเสียใหม่ ด้วยการส่งเสริมสังคมนิยม เพราะคนหรือเจ้าหน้าที่อื่นจะช่วยเหลือในก้นนี้

อย่างไรก็ตามในการพัฒนาชุมชนนั้น จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในระดับ-

ประเทศ หรือในระดับท้องถิ่นก็ตาม เจ้าหน้าที่มักจะต้องประหมัดต่ออุปสรรคนานาประการอันเป็นเหตุให้บางโครงการอันเคยจะต้องหยุดชะงักไป ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือด้วย ตลอดจนเรื่องของสภาพแวดล้อมภายในท้องถิ่นไม่อำนวยได้

สำหรับอุปสรรคที่น่าจะมีในเรื่องการพัฒนารูปแบบของเทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร นั้นอาจกล่าวได้ว่าเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ -

๑. ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นปัญหาที่เห็นได้ชัดอยู่แล้วว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ที่จะใช้ส่วนนั้นไม่เพียงพอแก่ความต้องการ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุขนั้นโดยปกติก็ต้องปฏิบัติงานประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความสามารถเฉพาะอย่าง โดยเหตุที่คนต้องปฏิบัติงานอย่างอื่นอยู่แล้ว ยิ่งกว่านั้นการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องยังอยู่ในระดับต่ำมาก ทำให้ขวัญใญ่การปฏิบัติงานต่ำ

๒. ปัญหาเรื่องงบประมาณ เนื่องมาจากเทศบาลมีงบประมาณจำกัด และมีความจำเป็นที่จะต้องงัดเงินในโครงการอื่นอยู่แล้ว ทำให้งบประมาณที่นำมาใช้ในโครงการนี้มีน้อย ซึ่งดูได้จากงบประมาณที่ไว้ในปี ๒๕๐๙ - ๒๕๑๑ มีเพียง ๓๔๒,๖๕๕ บาทเท่านั้นเอง อันสืบได้ว่าเงินจำนวนเงินมีน้อยมาก และจากการขาดงบประมาณนี้เอง เป็นผลทำให้ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ ตามมาด้วย

๓. ปัญหาที่เกิดจากประชาชนและสภาพท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่า โดยทั่วไปแล้วประชาชนมักจะมีแนวโน้มวิ่งไปในทางที่ไม่ให้ความร่วมมือด้วย เพราะประชาชนส่วนใหญ่ มักจะลี้ภัยออกไปประกอบอาชีพ ของตนเองอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาที่จะมาร่วมมือด้วย และจากความเคยชินทำให้ข้อเสนอแนะและหลักการต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่เสนอแนะให้ยื่นกลายเป็นข้อบังคับที่ฝืนใจเป็นความรู้สึกของชาวบ้านไป จึงจะเห็นได้ว่าประชาชนมักจะไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องการรักษาความสะอาดและการสุภาพมาลทั่วไป

๔. อุปสรรคอื่น ๆ อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากตารางโครงการของเจ้าหน้าที่ไม่รอบคอบ อันก่อให้เกิดเป็นอุปสรรคขึ้นในภายหลัง เช่น การไม่กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ตลอดจนอาณาเขตที่จะพัฒนา จึงก่อให้เกิดเป็นอุปสรรคขึ้นเหล่านี้เป็นต้น

ฉะนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้จึงควรจะได้แก้ไขด้วยการเพิ่ม เจ้าหน้าที่

ชำนาญเฉพาะด้านให้เพียงพอ กับความต้องการ เช่น แพทย์ พยาบาล พยาบาลสาธารณสุข นักสังคมสงเคราะห์ สारวศึกรสุอาภึยาศ นายช่างสถาปนึค่าง ๆ รัฐทวจะใ้เงินอุดหนุนแก่โครงการนี้ด้วย เพราะค่าจ้างของเทศบาณแล้ว ย่อมจะขาดทุนทรัพย์ที่จะนำไปใช้เพื่อดำเนินการให้บรรลึวศึคึคึประสงคึได้

สรุป

กิจการต่าง ๆ ของเทศบาณนครกรุงเทหที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายสาธารณสุขแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งยังมีกิจการที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุข หรืองานเกี่ยวกับการบำบัดทุกข์และบำบัดสุข ที่เทศบาณนครกรุงเทหจักทำ หากแต่เป็นหน้าที่ของฝ่ายทองและหน่วยงานอื่นที่สังกัดอยู่กับเทศบาณนครกรุงเทห อยู่อีกหลายอย่าง ดังจะกล่าวในบทต่อไป

๕.๕ สถิติการปฏิบัติงานบางส่วนของฝ่ายสาธารณสุขในปี พ.ศ. ๒๕๐๘

สถิติต่อไปนี้ เป็นสถิติเพียงบางส่วนที่แสดงให้เห็นถึงกิจการซึ่งดำเนินการโดยฝ่ายสาธารณสุขเทศบาณนครกรุงเทห ในระยะเวลาเพียง ๓ เดือน ก่อตั้งแก่เดือนเมษายน - พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๐๘ และกิจการเหล่านี้เป็นกิจการที่ดำเนินการอยู่ในฝ่ายสาธารณสุขทั้งสิ้น

ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาณนครกรุงเทห

สรุปผลการปฏิบัติงานระหว่างเดือน เมษายน-มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๘

ลำดับ	รายงาน	รวม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
๑	การตรวจผู้ป่วย				
	๑. ผู้ป่วยใหม่	๑๘,๘๕๕	๖,๓๕๓	๕,๘๕๑	๗,๖๕๑
	๒. ผู้ป่วยเก่า	๗,๑๐๐	๕,๓๐๐	๘,๕๗๒	๗,๓๗๒
	๓. เยี่ยมบ้านผู้ป่วยเพื่อรักษา	๑,๕๖๖	๘๘๘	๘๖๐	๖๑๘
๒	การให้ภูมิคุ้มกันโรค				

ลำดับ	รายงาน	รวม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
	ประมาณยอดนักเรียน				
	๑. ใจพรทิษ	๑๔,๑๔๖	๑,๖๔๔	๓,๓๔๖	๕,๑๑๑
	๒. อหิวาตกโรค	๒๕,๖๐๐	๕,๑๒๐	๒,๖๖๔	๒๑,๘๑๖
	๓. อหิวาตกโรคและ ใช้ร่ากซากน้อย				
	ฉีดกร มซูก	-	-	-	-
	๔. โรคคหิบบ	๔๖,๗๖๔	๔๐๓	๒๗,๗๑๕	๑๘,๖๔๖
	๕. โรคคหิบบฉีดกร มซูก	๒๒,๕๑๕	๑๗๖	๑,๐๓๖	๒๑,๓๐๓
	๖. โรคคหิบบและไอ กร มซูก	๕๑	๑๔	๑๖	๑๙
	๗. ไอกร มซูก	-	-	-	-
	๘. นวดทะยักฉีดกร มซูก	๓๕	๗	๑๗	๑๑
	๙. โปสซิไอกร มซูก	๔๕๔	๑๒๐	๑๖๐	-
	๑๐. โปสซิไอฉีดกร มซูก	๑๖๔	๓๖	๔๗	๕๕
	๑๑. อื่น ๆ	๓,๐๔๕	๔๕๓	๑,๖๖๖	๔๒๖
๓	ใช้จับกัน				
	๑. ผู้ร่วมสงสัยเป็นใช้จับ กันและใช้การ รักษา	๒๒	๑๓	๔	๑
	๒. ผู้ช่วยกรวจสมเด็จ ใช้จับกัน	๗	๖	๑	-
๔	วัณโรค				
	๑. ผู้ช่วยกรวจสมเด็จ วัณโรคปอด	๑๔๐	๓๕	๔๔	๖๑
	๒. ส่งเด็กขเรย์สงสัย เป็นวัณโรคปอด	๒๐๕	๗๗	๗๖	๖๐

ลำดับ	รายงาน	รวม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
	๓. จำนวนผู้ได้รับการทดสอบชุดเบอร์กูลิน	๑๘๕	๙๓	๘๘	๙๒
	๔. เยี่ยมบ้านผู้ป่วยเพื่อการรักษา	๑๘๘	๙๓	๒๖	๘๒
๕	กามโรค				
	๑. ผู้ป่วยหรือสงสัยป่วยเป็นหนองใน	๘	๑	๔	-
	๒. ผู้ป่วยหนองในที่ได้รับการรักษา	๓๕	๑๙	๙	๑๑
	๓. ผู้ป่วยหรือสงสัยป่วยเป็นโรคซิฟิลิส	๑๑๖	๖๓	๓๒	๑๙
	๔. ผู้ป่วยเป็นกามโรคอื่น ๆ ที่รักษา	๙๐	๑๒	๘๓	๑๕
	๕. ผู้ป่วยซิฟิลิสที่ได้รับการรักษา	๓๘	๔	๔	๑๒
๖	โรคเรื้อน				
	๑. ผู้ป่วยหรือสงสัยป่วยเป็นโรคเรื้อน	๙๖๑	๒๘๒	๒๓๘	๒๘๕
	๒. เยี่ยมครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนเพื่อการรักษา	๔๕	๒๑	๓๙	๒๙
๗	ตรวจเยี่ยมหญิงมีครรภ์				
	๑. ตรวจหญิงมีครรภ์	๕๐๘	๑๙๖	๒๑๖	๒๑๖
	๒. เยี่ยมหญิงมีครรภ์	๙๐๘	๒๙๖	๑๘๖	๑๘๖
	๓. ตรวจสุขภาพแม่หลังคลอด	๘๐	๑๓	๒๐	๑๕

ลำดับ	รายงาน	กรกฎาคม	สิงหาคม	พฤษภาคม	มิถุนายน
๘	ตรวจนักเรียน ๑. จำนวนโรงเรียนที่เยี่ยม ๒. นักเรียนที่ได้รับการ ตรวจสุขภาพจากแพทย์ ๓. นักเรียนที่ได้รับการ ตรวจสุขภาพจากพยาบาล	๒๐๖ ๒,๘๒๓ ๑๒,๘๘๘	๘ - -	๖๑ ๒๘๘ ๑,๐๓๘	๑๘๑ ๒,๓๓๘ ๑๑,๘๕๘
๙	ตรวจเด็ก ๑. ตรวจทารก ๒. ตรวจเด็กก่อนวัยศึกษา ๓. เยี่ยมเด็กก่อนวัยศึกษา	๓,๓๐๕ ๖,๓๓๓ ๓,๘๗๓	๑,๐๓๓ ๒,๕๘๘ ๑,๖๑๒	๑,๐๓๖ ๑,๕๐๕ ๘๕๓	๑,๒๓๖ ๒,๒๗๘ ๑,๘๐๘
๑๐	ตรวจน้ำหนักโรคในประชาชน และนักเรียน	๒๒,๘๘๖	๕,๘๐๓	๘,๗๑๗	๑๒,๖๓๖
๑๑	แยกนมผงและยามีน้ำของ ยูนิเซฟ ๑. จำนวนผู้ได้รับนมผง ๒. จำนวนผู้ได้รับยามีน้ำของ	๒๕ ๑,๒๕๘	๒๓ ๒๗๗	๒ ๘๖๕	- ๕๕๖
๑๒	สังกะสีและแร่ธาตุ ๑. จำนวนรัฐชาติที่ได้รับ การส่งแร่ธาตุ ๒. จำนวนรัฐชาติที่ได้รับ - ไขมัน - เกลือแร่ - อื่น ๆ - นักเรียน	๒,๓๐๕ ๒,๖๘๘ ๕๖ ๒๘๘ ๑๒๒ ๒,๐๐๓	๑๗๐ ๑๑๐ ๑๘ ๘๖ ๕๑ ๓๓	๘๐๘ ๗๗๖ ๒๘ ๑๐๑ ๓๓ ๗๘๘	๑,๒๓๑ ๑,๘๑๖ ๘ ๑๓๘ ๓๘ ๑,๑๘๖

ลำดับ	รายงาน	รวม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
๑๓	สถานรับเลี้ยงเด็กกลางคืน จำนวนเด็กที่รับเลี้ยงทั้งหมด	๑,๘๐๓	๘๕๓	๔๑๘	๕๓๑
๑๔	การสุราภิบาล				
	๑. ตรวจและแนะนำสถานี่ ปรุง จำหน่ายอาหาร	๑,๔๖๗	๘๒๖	๔๘๖	๕๕๕
	๒. โรงแรม	๓๘	๒๒	๑๓	๔
	๓. คตภาค	๕๐	๓๒	๓๒	๒๖
	๔. โรงฆ่าสัตว์และโรงงาน	๒๘๒	๘๑	๒๐	๑๐๐
	๕. อาคารข้ามเรือน	๒,๖๖๕	๘๕๓	๓๗๕	๘๓๗
	๖. สถานี่แห่งผะ	๔๕๒	๒๘๘	๕๕	๑๑๓
	๗. แผงลอย	๑๒๑	๓๙	๒๕	๕๕
	๘. เตุร่าคานูต่าง ๆ	๔๐	๓๘	-	๒
	๙. เตุร่าคานูที่ไ้แก๊ว แล้ว	๑๒	๑๐	-	๒
๑๕	ควบคุมพิษสุรขี้เมา				
	๑. สุรขี้เมาที่จับได้ เป็นนแล้ว	๑,๖๐๒	๓๑๘	๔๘๗	๘๐๐
	๒. สุรขี้เมาที่จับได้ครั้งนึ่ง้องกัน โร คณิสสุรขี้เมา	๑,๖๐๒	๓๑๕	๔๘๓	๘๐๐
	๓. สุรขี้เมาที่จับได้	๑๑,๖๕๘	๓,๘๕๖	๓,๔๒๕	๔,๓๖๘
	๔. ทำลายสุรขี้เมาไม่มี เจ้าครอง	๑๐,๖๕๘	๓,๕๐๒	๓,๒๓๑	๓,๙๒๕
๑๖	ควบคุมเมลงและตี้วแหะ				
	๑. หนึบยาแต่มีควบคุม ยั้งและยั้ง	๘,๕๒๓	๑,๕๖๕	๑,๖๒๘	๒,๓๒๘
	๒. ทำลายยั้ง	๑,๖๐๖	๔๑๐	๔๑๕	๓๓๑

ลำดับ	รายงาน	รวม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
๑๓	สุขศึกษา				
	๑. ให้การสุขศึกษาเป็น กลุ่ม	๒,๕๓๔	๑,๑๓๕	๑,๑๑๕	๖๘๐
	-แนะนำมารดาเลี้ยง ทารก	๓๔๑	๑๓๗	๑๒๔	๑๑๖
	-โรคติดต่อต่าง ๆ	๔๓๔	๒๓๑	๓๐๕	๓๐๒
	-เรื่องอื่น ๆ	๖๐๕	๑๖๔	๑๒๕	๓๑๖
	๒. จำนวนผู้เข้าฟัง	๔๐,๖๕๗	๕,๖๕๖	๑๑,๗๖๓	๑๕,๕๕๘
	๓. แจกเอกสารสุขศึกษา	๓๗,๑๒๕	๕,๔๓๓	๑๕,๕๓๐	๑๕,๓๖๑
๑๔	การขึ้นสูท				
	๑. ตรวจหาจำนวนเมื่อเลือก	๑๕	๓	๖	๖
	๒. ตรวจหาฮีโมโกลบิน	๒๐๗	๗๕	๔๕	๔๔
	๓. ตรวจหาเลือดอื่น ๆ	๖๓	๓๓	๑๖	๑๔
	๔. ตรวจขี้สาก	๒๕๕	๕๗	๑๑๑	๕๗
	๕. ตรวจขี้สากเพื่อหา สิ่งผิดปกติทางเคมี	๗๑๐	๒๖๓	๒๖๖	๒๘๑
	๖. ตรวจจุลจากร	๔๐๕	๑๗๓	๗๕	๑๖๕
	๗. ตรวจจุลจากรเพื่อ หาสิ่งผิดปกติ	๔๔	๑๗	๑๕	๑๖
๑๕	การเห็นาชุมชน				
	๑. การประชุมคณะกรรมการ การหมู่บ้าน	๔	๑	๓	-
	๒. จำนวนการเห็นาหมู่บ้าน	๖๓	๑๑	๑๓	๓๙
	๓. กิจกรรมอื่น ๆ	๑๗๔	๕๕	๔๓	๓๕

ลำดับ	รายงาน	รวม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
๒๐	จัดหน่วยปฐมพยาบาล ๑. ใต้การปฐมพยาบาล ๒. จ่ายเวชภัณฑ์คิดเป็นเงิน	๒๔๙ ๓๑๐,๑๖๓.๖๕	๑๓๑ ๕๖,๕๓๖.๑๕	๒๙ ๑๐๔,๒๐๐.๕๕	๑๓๖ ๑๐๕,๓๐๘.๙๕
๒๑	ความคุ้มครองผ้าสีตัว ๑. จำนวนสุกร ๒. จำนวนโค ๓. จำนวนกระบือ ๔. จำนวนไก่ ๕. จำนวนเป็ด	๑๙๓,๒๖๔ ๑๔,๑๑๖ ๑๐,๙๐๐ ๑,๕๑๖,๑๖๑ ๔๑๔,๖๙๖	๕๖,๙๙๕ ๖,๑๖๖ ๒,๙๖๔ ๔๔๖,๕๓๓ ๒๙๑,๙๑๔	๕๘,๑๑๖ ๕,๕๔๐ ๕,๖๙๐ ๕๒๖,๖๔๔ ๒๓๑,๐๙๖	๕๙,๓๙๓ ๖,๘๑๐ ๓,๙๐๖ ๕๓๖,๕๘๔ ๒๕๖,๒๙๐
๒๒	สถิติการเสียชีวิต ๑. จำนวนคนเกิด ๒. จำนวนคนตาย ๓. เด็กอายุต่ำกว่า ๖ เดือน	๑๖,๙๑๑ ๓,๒๖๕ ๙๔๔	๕,๐๖๐ ๑,๐๕๙ ๒๘๖	๖,๘๑๖ ๑,๐๔๕ ๒๖๐	๕,๒๙๘ ๑,๑๑๑ ๒๙๔

ที่มา: นิตยสารการแพทย์ เล่มที่ ๓ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-สิงหาคม-กันยายน
๒๕๐๘ หน้า ๓๔๙ - ๓๕๔

ยี่สิบและยี่สิบเอ็ด

จุดสำคัญของการป้องกันโรคติดต่อนี้ อาจกล่าวได้ว่ามีอยู่สองประการคือ ป้องกันมิให้เกิดโรคติดต่อขึ้นประการหนึ่ง และป้องกันผู้ที่ เป็นโรคติดต่อมิให้ลุกลามไปผู้บุคคลอื่นต่อไป ซึ่งการป้องกันในวิธีแรกนั้น ต้องอาศัยกรรมวิธีที่หลากหลายอย่าง เว้นการป้องกันโดยการส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีวิถีชีวิตอยู่อย่างถูกต้องลักษณะ ซึ่งก็คือต้องควบคุมสิ่งในถิ่นชุมชนและบริบท เช่นการตรวจอาหารที่อาจมีเชื้อโรค จีเอ็มพีให้ประชาชนบริโภคเข้าไป ตลอดจนการป้องกันโรคที่เกิดจากการสัมผัสโดยเฉพาะโรคผิวหนัง นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้มีสุขภาพสมบูรณ์ดี มีร่างกายแข็งแรงพอที่จะต้านทานโรคภัยไข้เจ็บได้ด้วย

ในเรื่องการป้องกันโรคโดยวิธีป้องกันมิให้โรคติดต่อเกิดขึ้นได้นั้น ขณะนี้เทศมณฑลได้ดำเนินการอยู่หลายอย่าง ซึ่งการจักหน่วยงานบริการ ออกปลูกผีถึงทั่วทั้งในป้องกันโรคให้แก่ประชาชนภายในเขตเทศบาล ตลอดจนการดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพมาซึ่งปรากฏอยู่ในเมืองสี ๘ แล้วนั้น ก็เป็นวิธีการที่สำคัญยิ่งในการป้องกันโรคติดต่อ เช่นการกำจัดแมลงและสัตว์นำโรค การกำจัดของเสียลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนการควบคุมอาหารและเครื่องดื่มที่ส่งมริโลก ให้สะอาดปราศจากเชื้อโรค นอกจากนี้การควบคุมโรคติดต่อซึ่งอาจเกิดขึ้นในบางชีวิตทั้งนั้น ขณะนี้ทางเทศมณฑลยังมีได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากมีหน่วยงานอื่นทำหน้าที่ยี่สิบ โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับกิจการที่จะเปิดโอกาสให้เชื้อโรคทางถิ่นที่ให้มีโอกาสแพร่ไปได้นั้น ทางเทศมณฑลควรจะได้ไว้ดำเนินการควบคุม เช่นในเรื่องของสถานที่ขาย ออม มาก เป็นต้น

การควบคุมเรื่องโรคติดต่อให้เทศมณฑลได้ดำเนินการควบคุมในเรื่องการฆ่าสัตว์ ซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญในการป้องกันมิให้สัตว์ที่เป็นโรคติดต่อถูกส่งออกไปว่าหลายแห่งประชาชนได้บริโภค แต่ที่ฆ่าที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้ เทศมณฑลยังมุ่งหนักไม่ในการควบคุมสัตว์ใหญ่ยิ่งกว่าสัตว์เล็ก สันได้แก่สัตว์ปีก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสัตว์ใหญ่อันมีสุกร โคและกระบือ นั้นมีจำนวนน้อยกว่าสัตว์ปีกและเป็นสัตว์ที่มีมักจะเป็นโรคอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามเทศมณฑลไม่ควรมองข้ามสัตว์ปีกเหล่านี้ไปเช่นกัน

นอกจากการป้องกันโดยวิธีการ ดังกล่าวแล้ว เทศมณฑลยังได้ป้องกันด้วยวิธีการสุขภาพชุมชน กับเป็นวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และถูกต้องลักษณะอันกว่าเดิมด้วยการเข้าไปช่วยกำจัดแหล่งเห็บหมัดหรือแมลงเป็นมดเกิดของโรคภัยไข้เจ็บ การแนะนำใน

เรื่องการปฏิบัติตนให้ถูกสุขลักษณะ ในวิถีความเป็นอยู่ประจำวัน อย่างไรก็ตามวิธีที่การตั้งกล่าว เป็นวิธีการที่ดีที่จะสามารถช่วยป้องกันมิให้เกิดโรคติดต่อขึ้นได้ แต่เท่าที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เพราะการระดมทุนนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับศูนย์บริการสาธารณสุข อันเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก การปฏิบัติงานจึงไม่ทั่วถึง ฉะนั้น หากจะได้อบรมหมายให้กับหน่วยงาน ที่ีระดับใหญ่กว่าเช่น โดยยกขึ้นเป็นกองแล้ว งานในก้านนี้แม้จะมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และยังเป็นที่น่าพอใจในภาคเทศบาลนครกรุงเทพฯ (ซึ่งต่อไปจะต้องขยายออกไปอีก) ยังมีแหล่งเสื่อมโทรมที่จะต้องเข้าปรับปรุงพัฒนาอีกมาก ซึ่งแหล่งนี้อยู่ทั้งกล่าวส่วนใหญ่ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคอยู่ด้วย